

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ X

Κατά

ΕΛΛΑΔΟΣ

(προσφυγή υπ' αριθμόν 38588/21)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

13 Φεβρουαρίου 2024

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη υπό τις συνθήκες που προβλέπονται στο άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποβληθεί σε συντακτική αναθεώρηση.

Στην υπόθεση Χκατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Τρίτο Τμήμα) συνεδριάζοντας σε Τμήμα αποτελούμενο από τους:

Pere Pastor Vilanova, *Πρόεδρο,*

Jolien Schukking,

Yonko Grozev,

Darian Pavli,

Ιωάννη Κτιστάκη,

Andreas Zünd,

Oddný Mjöll Arnardóttir, *δικαστές,*

και τον Milan Blaško, *Γραμματέα του Τμήματος,*

Λαμβάνοντας υπ' όψιν:

την προσφυγή (υπ' αριθμόν 38588/21) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας που κατέθεσε στο Δικαστήριο βάσει του Άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (“Σύμβαση”) από την Βρετανίδα υπήκοο κα. Χ (“προσφεύγουσα”) στις 7 Ιουλίου 2021,

την απόφαση να γνωστοποιηθούν στην Ελληνική Κυβέρνηση (“Κυβέρνηση”) οι αιτιάσεις που αφορούν τα Άρθρα 3 και 8 § 1 της Σύμβασης και να κηρυχθεί απαράδεκτη η υπόλοιπη προσφυγή,

την απόφαση να μην αποκαλυφθεί το όνομα της προσφεύγουσας,

την απόφαση της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου να μην κάνει χρήση του δικαιώματος παρέμβασης στη διαδικασία (Άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης),

τις παρατηρήσεις των διαδίκων,

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 23 Ιανουαρίου 2024,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η προσφυγή αφορά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ότι οι εθνικές αρχές δεν τήρησαν τις θετικές τους υποχρεώσεις βάσει των Άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποτελεσματικής έρευνας και ποινικής διαδικασίας σχετικά με τους ισχυρισμούς της για βιασμό, προστατεύοντας παράλληλα τα δικαιώματά της ως θύματος έμφυλης βίας.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 2000 και ζει στο Dewsbury του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατά τον χρόνο των επίμαχων γεγονότων ήταν δεκαοκτώ ετών. Εκπροσωπήθηκε από τον κ. M. Polak, δικηγόρο που ασκεί το επάγγελμα στο Λονδίνο.

3. Η Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από την Αντιπρόσωπό της, την κα Σ. Τρεκλή, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως μπορούν να συνοψισθούν ως εξής.

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2019 η προσφεύγουσα έφτασε στην Πάργα για διακοπές με τη μητέρα της. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2019 πήγε με τη μητέρα της στο μπαρ ενός ξενοδοχείου κοντά στο ξενοδοχείο όπου διέμεναν και συνάντησαν τον κατηγορούμενο, ο οποίος εργαζόταν εκεί ως μπάρμαν. Το βράδυ της 26ης Σεπτεμβρίου 2019, γύρω στις 9 μ.μ., η προσφεύγουσα και η

μητέρα της πήγαν και πάλι στο μπαρ του ξενοδοχείου. Συνομίλησαν με τονμπάρμαν ενώ έπιναν ποτά. Κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της βραδιάς η μητέρα επέστρεψε στο δωμάτιό της και η προσφεύγουσα έμεινε με τον κατηγορούμενο χωρίς να είναι παρών κανένας άλλος. Έστειλε στη μητέρα της ένα γραπτό μήνυμα στις 2.50 π.μ. λέγοντας ότι όλα ήταν εντάξει. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα η προσφεύγουσα επέστρεψε στο δωμάτιό της και είπε στη μητέρα της ότι ο κατηγορούμενος την ανάγκασε να έρθει σε σεξουαλική επαφή μαζί του χρησιμοποιώντας σωματική βία. Γύρω στις 4 π.μ. η μητέρα της κάλεσε την αστυνομία της Πάργας και κατήγγειλε ότι η κόρη της είχε βιαστεί.

6. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, αμέσως μετά το τηλεφώνημα έφτασαν δύο άνδρες αστυνομικοί και εξήγησαν ότι δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα μέχρι τις 9 π.μ. Η μητέρα της επέμενε να αναλάβουν δράση. Τελικά οδήγησαν τις δύο γυναίκες στο περιπολικό της αστυνομίας και τριγύριζαν για λίγο. Στη συνέχεια επέστρεψαν στο ξενοδοχείο όπου έλαβε χώρα το φερόμενο περιστατικό και μετά τις οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, παρόντες ήταν άλλοι έξι άνδρες αστυνομικοί. Τη ρώτησαν αν ήθελε να μιλήσει με τον κατηγορούμενο, ο οποίος βρισκόταν σε διαφορετικό δωμάτιο του αστυνομικού τμήματος, αλλά εκείνη αρνήθηκε. Η μητέρα της πήγε να του μιλήσει, ενώ οι αστυνομικοί στέκονταν με την πλάτη προς αυτόν και δεν είχαν καμία ανάμειξη. Στη συνέχεια ζητήθηκε από την προσφεύγουσα να αναγνωρίσει τον φερόμενο ως δράστη, χωρίς να ακολουθηθεί καμία επίσημη διαδικασία. Τον έσυραν μέσα στο δωμάτιο και της ζήτησαν να επιβεβαιώσει αν ήταν αυτός, πράγμα που έκανε. Δεν της δόθηκε τίποτα να πει ή να φάει όσο βρισκόταν στο αστυνομικό τμήμα, από τις 7 π.μ. περίπου έως τις 11 π.μ. Η Κυβέρνηση δεν σχολίασε την περιγραφή των γεγονότων από την προσφεύγουσα.

7. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ζήτησε επίσημο μεταφραστή για να δώσει κατάθεση, αλλά της είπαν ότι δεν υπήρχε διαθέσιμος μεταφραστής και

έτσι βοήθησε ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου όπου διέμενε. Σύμφωνα με την ίδια, τα αγγλικά του ήταν εξαιρετικά ανεπαρκή, η κατάθεση ήταν γραμμένη στα ελληνικά και, καθώς δεν της διαβάστηκε, δεν μπορούσε να επιβεβαιώσει την ακρίβειά της. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, το εν λόγω πρόσωπο ήταν πράκτορας που εκπροσωπούσε την ταξιδιωτική εταιρεία που είχε οργανώσει τις διακοπές της προσφεύγουσας. Έδωσε όρκο και ορίστηκε ως διερμηνέας και μεταφραστής της κατάθεσής της.

8. Η προσφεύγουσα έδωσε κατάθεση σε άνδρα ανακριτή και γυναίκα αστυνομικό στο πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνας που διεξήγαγε η αστυνομία. Σύμφωνα με την κατάθεσή της, ήπие δύο αλκοολούχα κοκτέιλ στο μπαρ. Ήπие ένα άλλο ποτό που της είχε κεράσει ο κατηγορούμενος. Βγήκε από το μπαρ και κάθισε δίπλα της, στη συνέχεια έβαλε το χέρι του στον ώμο της για να την πλησιάσει. Κάποια στιγμή είπε "άσε με να σου δείξω κάτι" και την οδήγησε στο υπόγειο του ξενοδοχείου, όπου υπήρχαν μπάνια και ντους. Στο λόμπι του χώρου αυτού, αυτός έβγαλε τα ρούχα της και τα ρούχα του. Καθώς ζαλιζόταν από την κατανάλωση αλκοόλ, δεν αντιστάθηκε και του είπε να σταματήσει, αλλά εκείνος δεν το έκανε. Στη συνέχεια την ανάγκασε να γονατίσει, σπρώχνοντάς την βίαια με τα χέρια του και δεν την άφηνε να σηκωθεί. Την πλησίασε από πίσω και ήρθε σε σεξουαλική επαφή μαζί της παρά τη θέλησή της. Το πρόσωπό της ήταν πιεσμένο πάνω σε μια κρεμάστρα για πετσέτες. Δεν μπορούσε να φωνάξει και η πίεση από την κρεμάστρα πονούσε τον λαιμό της. Δεν γνώριζε αν είχε φορέσει προφυλακτικό. Είχε αίμα πάνω της, το οποίο ξέπλυνε στο ντους. Στη συνέχεια ντύθηκαν και οι δύο και της πρότεινε να τη συνοδεύσει στο ξενοδοχείο της. Εκείνη δεν αρνήθηκε γιατί φοβόταν και αυτός την συνόδευσε μέχρι την είσοδο του ξενοδοχείου της. Στο τέλος δήλωσε: "Θέλω να διωχθεί και να τιμωρηθεί". Υπέβαλε μήνυση.

9. Η μητέρα της προσφεύγουσας κατέθεσε επίσης ως μάρτυρας. Δήλωσε ότι κάθονταν στο μπαρ όπου εργαζόταν ο κατηγορούμενος και συνομιλούσαν με

αυτόν ενώ έπιναν ποτά. Στη συνέχεια άφησε την κόρη της μόνη της με τον κατηγορούμενο και επέστρεψε στο δωμάτιό της. Στις 2.50 π.μ. έλαβε μήνυμα από την κόρη της ότι όλα ήταν καλά. Κάποια στιγμή η κόρη της επέστρεψε φοβισμένη και της είπε ότι ο κατηγορούμενος είχε σεξουαλική επαφή μαζί της παρά τη θέλησή της, οπότε ενημέρωσε την αστυνομία.

10. Στη συνέχεια η προσφεύγουσα και η μητέρα της μεταφέρθηκαν με αστυνομικό όχημα στο Κέντρο Υγείας Πάργας. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, ελήφθησαν δείγματα αίματος, παρόλο που δεν της δόθηκε καμία πληροφορία σχετικά με το είδος και τον σκοπό των ιατρικών εξετάσεων. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, στο Κέντρο Υγείας της Πάργας ελήφθησαν δείγματα αίματος και ούρων για την ανίχνευση της παρουσίας αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών. Στη συνέχεια η προσφεύγουσα και η μητέρα της μεταφέρθηκαν στο Τμήμα Ιατροδικαστικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων. Η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι ο κατηγορούμενος βρισκόταν στο αυτοκίνητο μπροστά της και ότι σε ορισμένα σημεία της διαδρομής τα αυτοκίνητά τους βρίσκονταν το ένα δίπλα στο άλλο. Επίσης, ήρθε αντιμέτωπη μαζί του στο νοσοκομείο. Σύμφωνα με την ίδια, δεν της δόθηκε καμία πληροφορία για τις εξετάσεις και καμία εξήγηση για τη διαδικασία του νοσοκομείου.

11. Στο νοσοκομείο, διενεργήθηκε σωματική εξέταση από άνδρα γιατρό, η οποία αποκάλυψε έναν μώλωπα (μεγαλύτερη διάμετρος 1,5 εκ.) στην μπροστινή εσωτερική πλευρά του αριστερού μηρού (στη μέση), έναν μώλωπα στην εξωτερική πλευρά του δεξιού μηρού (μεγαλύτερη διάμετρος 1 εκ., στο κάτω τρίτο) και δύο μώλωπες στην εξωτερική πλευρά της δεξιάς κνήμης (μεγαλύτερη διάμετρος 2,5 εκ. και 3 εκ. αντίστοιχα, στο άνω τρίτο). Οι μώλωπες στους μηρούς ήταν στο στάδιο της υποχώρησης. Μια μικρή εκδορά στην εξωτερική πλευρά της άρθρωσης του δεξιού γόνατος διαπιστώθηκε επίσης ότι προκλήθηκε πρόσφατα. Η εξέταση των γεννητικών οργάνων αποκάλυψε

διάτρηση του υμένα, ιδίως δύο ρήξεις κάτω δεξιά και κάτω αριστερά (“5 και 7 η ώρα”) συνοδευόμενες από οίδημα και ερυθρότητα. Μικροί βαθιοί κόκκινοι μώλωπες βρέθηκαν στον πρόδρομο του αιδοίου (θέση “3 και 9 η ώρα”). Αυτές οι κακώσεις διαπιστώθηκε ότι προκλήθηκαν πρόσφατα. Η εξέταση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα ευρήματα συνηγορούσαν υπέρ της “διείσδυσης με αμβλύ αντικείμενο στον κόλπο” και ότι “άλλες ασελγείς πράξεις δεν μπορούσαν να αποκλειστούν ή να επιβεβαιωθούν από την ιατροδικαστική εξέταση”. Ο βαμβακοφόρος στυλεός που χρησιμοποιήθηκε για την εξέταση κολπικού επιχρίσματος και το εσώρουχο της προσφεύγουσας παραδόθηκαν στην αστυνομία.

12. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, δεν της δόθηκε καμία εξήγηση κατά τη διάρκεια των εξετάσεων ή μετά από αυτές, παρά τα αιτήματα της μητέρας της. Υποστήριξε ότι, ενώ περίμενε στο νοσοκομείο, καθόταν ακριβώς απέναντι από τον κατηγορούμενο, ο οποίος δεν κρατήθηκε χωριστά από αυτήν. Στη συνέχεια, η αστυνομία την οδήγησε πίσω στο ξενοδοχείο χωρίς να της παράσχει καμία πληροφορία ή έγγραφο σχετικά με τις εξετάσεις. Δεν της δόθηκε καμία φαρμακευτική αγωγή.

13. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, ενημερώθηκε ότι την επόμενη ημέρα θα την παραλάμβαναν για να μεταβεί σε άλλο νοσοκομείο, χωρίς να της ανακοινωθεί ο λόγος. Ωστόσο, στις 28 Σεπτεμβρίου 2019 αστυνομικοί αντ' αυτού την μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα Πρέβεζας, όπου της είπαν ότι έπρεπε να υπογράψει έγγραφα στα ελληνικά, παρόλο που δεν της δόθηκε επίσημη μετάφραση ή επίσημος μεταφραστής. Υποστήριξε ότι υπέγραψε τα έγγραφα τα οποία, σύμφωνα με μια κυρία που εργαζόταν στο γραφείο την οποία έφερε η αστυνομία για να της μιλήσει, ήταν αποδεικτικά στοιχεία. Ήταν φοβισμένη και ανησυχούσε για το τι θα μπορούσε να συμβεί αν αρνιόταν.

II. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ

14. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2019 ο εισαγγελέας του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πρέβεζας ζήτησε από τον ανακριτή Πρέβεζας να διενεργήσει την κύρια ανάκριση και ασκήθηκε ποινική δίωξη για βιασμό κατά του κατηγορουμένου, ο οποίος απολογήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2019. Του απαγορεύτηκε η έξοδος από τη χώρα και αφέθηκε ελεύθερος. Την ίδια ημέρα η προσφεύγουσα ενημερώθηκε από τη βρετανική πρεσβεία στην Αθήνα ότι ο κατηγορούμενος είχε αφεθεί ελεύθερος εν αναμονή της δίκης. Στις 6 Ιουλίου 2020 έκλεισε η κύρια έρευνα.

15. Η εισαγγελέας εξέδωσε την πρότασή της στις 9 Σεπτεμβρίου 2020, επικαλούμενη το άρθρο 336 § 1 του Ποινικού Κώδικα περί βιασμού (βλ. παράγραφο 20 κατωτέρω). Η ίδια έκρινε τα εξής:

"...Υποκειμενικά, για τη στοιχειοθέτηση του βιασμού απαιτείται πρόθεση (αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος), η οποία συνίσταται στη βούληση του δράστη να εξαναγκάσει άλλο πρόσωπο με σωματική βία ή με την απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου ή και με τα δύο να προβεί ή να ανεχθεί σεξουαλική πράξη και στη γνώση, έστω και με την έννοια του ενδεχόμενου δόλου, ότι το άλλο πρόσωπο δεν συναινεί σε αυτήν... Επιπλέον, για να στοιχειοθετηθεί η βία δεν είναι απαραίτητο το θύμα να έχει αντισταθεί ενεργά, αλλά αρκεί η ασελγής πράξη να έχει πραγματοποιηθεί παρά τη θέλησή του, η οποία εκφράστηκε και έγινε εμφανής στον δράστη με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Κατά συνέπεια, βιασμός συντρέχει και όταν το θύμα, λόγω αιφνιδιασμού ή φόβου για τις συνέπειες της αντίστασης ή λόγω ασθενούς σωματικής δύναμης ή άλλων περιστάσεων, θεώρησε εύλογα ότι η αντίσταση ήταν αδύνατη ή μάταιη και δεν αντιστάθηκε καθόλου στη σωματική βία του δράστη. Κατά μείζονα λόγο, δεν απαιτείται διαρκής σωματική βία και, κατά συνέπεια, αντίσταση σε αυτήν, δηλαδή μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης".

16. Διαπίστωσε στη συνέχεια ότι:

"... Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν ... προέκυψαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: ... Στις 25 Σεπτεμβρίου 2019 η προσφεύγουσα και η μητέρα της πήγαν στο μπαρ του ... ξενοδοχείου ... και κατά τη διάρκεια της παραμονής τους εκεί γνώρισαν τον κατηγορούμενο, συνομίλησαν μαζί του και αναπτύχθηκε κλίμα οικειότητας, ιδιαίτερα μεταξύ του κατηγορούμενου και της προσφεύγουσας. Ακολουθώντας, στις 26 Σεπτεμβρίου 2019 και περί τις [9 μ.μ.], οι γυναίκες πήγαν και πάλι στο ανωτέρω μπαρ και ο κατηγορούμενος, όταν τις είδε, τις χαιρέτησε και άρχισε να μιλά μαζί τους. Υπήρχε φλερτ μεταξύ του κατηγορούμενου και της προσφεύγουσας, το οποίο παρατήρησε η μητέρα της προσφεύγουσας, η οποία πρότεινε στον κατηγορούμενο να βγάλει την κόρη της για φαγητό και ποτό. Όταν οι άλλοι πελάτες έφυγαν από το μπαρ και το εστιατόριο του ξενοδοχείου έκλεισε, η μητέρα της προσφεύγουσας έφυγε και πήγε στο δωμάτιό της. Ο κατηγορούμενος έμεινε μόνος με την προσφεύγουσα. Της πρόσφερε ένα επιπλέον ποτό και βγήκε από το μπαρ για να την πλησιάσει και να έρθει πιο κοντά της. Έβαλε το χέρι του στον ώμο της, εκφράζοντας ταυτόχρονα την πρόθεσή του να τη φιλήσει, και η προσφεύγουσα ανταποκρίθηκε χωρίς καμία αντίρρηση. Στη συνέχεια ο κατηγορούμενος πρότεινε να κατέβουν στο υπόγειο του ξενοδοχείου για να έχουν περισσότερη ησυχία, και εκείνη συμφώνησε. Το γεγονός ότι γύρω στις [2.50 π.μ.] η προσφεύγουσα επικοινωνήσε με τη μητέρα της και της είπε ότι όλα ήταν καλά είναι ενδεικτικό του ότι όλα κυλούσαν ομαλά και σύμφωνα με τις επιθυμίες και των δύο. Στη συνέχεια, όταν κατέβηκαν στο υπόγειο του ξενοδοχείου, όπου υπήρχαν τουαλέτες, ντους και επιπλωμένοι αποθηκευτικοί χώροι, άρχισαν να φιλιούνται και είχαν σεξουαλική επαφή. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο κατηγορούμενος παρατήρησε ότι η προσφεύγουσα αιμορραγούσε λόγω ρήξης του κολπικού υμένα και τη ρώτησε γιατί δεν του είχε πει ότι δεν είχε ποτέ πριν σεξουαλική επαφή, αλλά εκείνη δεν απάντησε, χαμογέλασε και τον αγκάλιασε. Στη συνέχεια,

ο κατηγορούμενος πρότεινε να κάνουν ένα ντους και όταν τελείωσαν η προσφεύγουσα άρχισε να φιλάει ξανά τον κατηγορούμενο, τον οδήγησε στις τουαλέτες και ήρθαν και πάλι σε επαφή. Όταν ολοκληρώθηκε η συνουσία, φόρεσαν τα ρούχα τους, ο κατηγορούμενος οδήγησε την προσφεύγουσα στο χώρο του μπαρ και εκείνος κατέβηκε στο υπόγειο για να καθαρίσει το χώρο. Μετά από περίπου δέκα λεπτά, ο κατηγορούμενος επέστρεψε στο μπαρ, βρήκε την προσφεύγουσα να τον περιμένει και στη συνέχεια προσφέρθηκε να τη συνοδεύσει στο ξενοδοχείο όπου διέμενε, πράγμα που έκαναν. Όταν η προσφεύγουσα επέστρεψε στο δωμάτιό της, είπε στη μητέρα της ότι ο κατηγορούμενος την ανάγκασε να συνευρεθεί μαζί του χρησιμοποιώντας σωματική βία ...Στην καταγγελία της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο κατηγορούμενος την οδήγησε στο υπόγειο του ξενοδοχείου, της αφαίρεσε όλα τα ρούχα και στη συνέχεια έβγαλε τα δικά του και ότι, παρά το γεγονός ότι του είπε να σταματήσει, ο κατηγορούμενος συνέχισε παρά τη θέλησή της. Ισχυρίστηκε επίσης ότι χρησιμοποίησε σωματική βία και την ανώτερη σωματική του δύναμη, την ανάγκασε να πέσει στα γόνατα και με τα χέρια του την ακινητοποίησε ώστε να μην μπορεί να σηκωθεί, την πλησίασε από πίσω και συνευρέθηκε [μαζί της] παρά τη θέλησή της. Ισχυρίστηκε ότι όταν ο κατηγορούμενος την κρατούσε γονατιστή, το πρόσωπό της πιεζόταν σε μια [κρεμάστρα για πετσέτες] και για το λόγο αυτό δεν μπορούσε να φωνάξει για βοήθεια. Ωστόσο, οι ανωτέρω ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας είναι αβάσιμοι. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ιατροδικαστική έκθεση ... διαπιστώθηκαν μώλωπες 1,5, 2,5, 3 εκατοστών στην μπροστινή εσωτερική πλευρά του αριστερού μηρού, στην εξωτερική πλευρά του δεξιού μηρού και στη δεξιά κνήμη, οι οποίοι βρίσκονταν στο στάδιο της αποθεραπείας ... Επιπλέον, βρέθηκε μια πρόσφατα προκληθείσα μικρή εκδορά στην εξωτερική πλευρά του δεξιού γόνατος και μικρές βαθιές ερυθρές εκδορές στον πρόδρομο του αιδοίου (θέσεις “3 και 9 η ώρα”), [καθώς και] οίδημα, ερυθρότητα και ρήξη

του κολπικού υμένα. Ωστόσο, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι από την εξέταση της προσφεύγουσας δεν προέκυψαν αντικειμενικά ευρήματα που να επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς της ότι ακινητοποιήθηκε από τον κατηγορούμενο και ότι η αντίστασή της ξεπεράστηκε από την ανώτερη σωματική του δύναμη, ενώ τα ευρήματα όσον αφορά την πέριξ των γεννητικών οργάνων περιοχή δεν είναι ενδεικτικά σωματικής βίας, αλλά συνάδουν με την πράξη της συνουσίας και τη ρήξη του υμένα. Επιπλέον, πέραν των ανωτέρω, η προσφεύγουσα δεν έχει δώσει πειστική εξήγηση για το πώς έφτασε από το χώρο του μπαρ στο υπόγειο του ξενοδοχείου και γιατί ο κατηγορούμενος, ο οποίος την είχε προηγουμένως βιάσει σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, τη συνόδευσε στο ξενοδοχείο όπου διέμενε με τη μητέρα της. Αντιθέτως, ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου ότι η προσφεύγουσα συναίνεσε στην πράξη της συνουσίας θεωρείται βάσιμος.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι δεν υπήρχαν ενδείξεις ότι ο κατηγορούμενος έχει διαπράξει το αδίκημα του βιασμού και [ότι] για το λόγο αυτό το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών θα πρέπει να αποφασίσει να αποσύρει τις κατηγορίες εναντίον του ...".

17. Στις 2 Οκτωβρίου 2020 το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Πρέβεζας εξέδωσε το βούλευμα αριθ. 59/2020, το οποίο ξεκινά παραθέτοντας την πρόταση της εισαγγελέα (βλ. παρ. 14-16 ανωτέρω). Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας, ιδίως τις καταθέσεις μαρτύρων, την ιατροδικαστική έκθεση, τα έγγραφα και την απολογία του κατηγορουμένου, αναφέρθηκε στα πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά προσδιορίστηκαν στην πρόταση της εισαγγελέα και έκρινε ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για τη διεξαγωγή δημόσιας ποινικής δίκης κατά του κατηγορουμένου για το αδίκημα του βιασμού σύμφωνα με το άρθρο 336 § 1 του Ποινικού Κώδικα και ότι οι κατηγορίες πρέπει να αποσυρθούν. Ήρε την απαγόρευση εξόδου του από τη χώρα και δήλωσε ότι δεν πρέπει να

καταλογιστούν έξοδα σε βάρος της προσφεύγουσας, καθώς δεν είχε αποδειχθεί ότι η καταγγελία της ήταν εντελώς ψευδής και είχε γίνει με πρόθεση ή βαριά αμέλεια ή είχε παραποιηθεί με δόλο.

III. ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

18. Στις 10 Νοεμβρίου 2020 ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας έστειλε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον πρόξενο της βρετανικής πρεσβείας στην Αθήνα για ενημέρωση, δηλώνοντας ότι η οικογένειά της δυσκολευόταν να λάβει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση. Ο πρόξενος απάντησε την ίδια ημέρα ότι, σύμφωνα με την αστυνομία της Πρέβεζας, τον φάκελο της υπόθεσης χειρίζεται η εισαγγελία Πρέβεζας, αλλά η εισαγγελία δεν έδινε λεπτομέρειες της υπόθεσης στην πρεσβεία. Στις 13 Ιανουαρίου 2021 ο πρόξενος ενημέρωσε τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας ότι η πρεσβεία είχε λάβει ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες ότι ο κατηγορούμενος “είχε αθωωθεί” και ο εκπρόσωπος απάντησε ότι η οικογένεια δεν γνώριζε κάτι τέτοιο και ότι η προσφεύγουσα δεν είχε κληθεί να καταθέσει. Στις 14 Ιανουαρίου 2021 ο πρόξενος ενημέρωσε τον εκπρόσωπο με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ότι, σύμφωνα με την εισαγγελία, η απόφαση αριθ. 59/2020 είχε εκδοθεί στις 2 Οκτωβρίου 2020 “η οποία απάλλασσε τον κατηγορούμενο” και του διαβιβάστηκαν τα στοιχεία επικοινωνίας του Πρωτοδικείου Πρέβεζας και της εισαγγελίας Πρέβεζας. Ο πρόξενος συμβούλευσε επίσης την οικογένεια της προσφεύγουσας να διορίσει έναν τοπικό δικηγόρο και τους παρέδωσε έναν κατάλογο δικηγόρων. Την ίδια ημερομηνία ο εκπρόσωπος έστειλε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο δικαστήριο και στην εισαγγελία, ζητώντας πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.

19. Στις 25 Ιανουαρίου 2021 η προσφεύγουσα έστειλε η ίδια μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην εισαγγελία Πρέβεζας, ζητώντας όλα τα αστυνομικά και νοσοκομειακά αρχεία και πληροφορίες σχετικά με τη

διαδικασία πρόσβασης σε αυτά. Στις 29 Ιανουαρίου 2021 η εισαγγελία απάντησε αναφέροντας ότι, σύμφωνα με το ελληνικό ποινικό δικονομικό δίκαιο, δεν είχε δηλώσει στην κατάθεσή της παράσταση πολιτικής αγωγής και δεν είχε καταβάλει το σχετικό παράβολο και ότι, επιπλέον, η σχετική προθεσμία είχε λήξει. Ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να λάβει αντίγραφο της δικογραφίας. Ωστόσο, η εισαγγελία την ενημέρωσε ότι η υπόθεση κατά του κατηγορουμένου είχε απορριφθεί επί της ουσίας με την υπ' αριθμ. 59/2020 απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου Πρέβεζας. Την 1η Φεβρουαρίου 2021 η εισαγγελία επανέλαβε με ηλεκτρονικό μήνυμα προς τη βρετανική πρεσβεία στην Αθήνα ότι η προσφεύγουσα δεν είχε ενημερωθεί για την εν λόγω απόφαση επειδή στην κατάθεσή της δεν είχε δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής και δεν είχε καταβάλει το σχετικό παράβολο. Αnéφεραν επίσης ότι δεν είχε εμφανιστεί για να καταθέσει ενώπιον του ανακριτή την επομένη του συμβάντος ούτε είχε διορίσει δικηγόρο για να την εκπροσωπήσει. Αnéφεραν ότι η απόφαση είχε διαβιβαστεί στον εισαγγελέα Εφετών Ιωαννίνων, αλλά επειδή δεν είχε ασκηθεί έφεση, ο φάκελος είχε επιστραφεί στην εισαγγελία Πρέβεζας, η οποία είχε συμφωνήσει να παράσχει αντίγραφο της απόφασης σε οποιονδήποτε δικηγόρο διοριστεί από την πρεσβεία.

ΣΥΝΑΦΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ι.ΣΥΝΑΦΗΣ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Α. Ποινικός Κώδικας

20. Τα συναφή εδάφια του άρθρου 336 ΠΚ περί βιασμού, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, προέβλεπαν ως εξής:

“1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου ζωής ή σωματικής ακεραιότητας εξαναγκάζει άλλον σε επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών.

...

4. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1, τελεί γενετήσια πράξη χωρίς τη συναίνεση του παθόντος, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη.

Β. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

21. Οι συναφείς διατάξεις του ΚΠΔ προβλέπουν ως εξής:

Άρθρο 82

Δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας

“1. Όποιος έχει το δικαίωμα να υποστηρίξει την κατηγορία στο ποινικό δικαστήριο ... μπορεί να δηλώσει ότι παρίσταται για την υποστήριξη της στην ποινική διαδικασία.

...

3. Η δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας δεν αναπληρώνει την έγκληση στις περιπτώσεις που αυτή είναι απαραίτητη για την ποινική δίωξη ... ούτε η έγκληση από μόνη της εξομοιώνεται με δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας.

4. Αυτός που δηλώνει ότι παρίσταται για την υποστήριξη της κατηγορίας, αποκτά την ιδιότητα του διαδίκου αμέσως μετά τη δήλωσή του κατά τις διατυπώσεις του επόμενου άρθρου”.

Άρθρο 83

Διατυπώσεις της δήλωσης

“1. Η δήλωση για την υποστήριξη της κατηγορίας γίνεται είτε στην έγκληση είτε με άλλο έγγραφο, έως την περάτωση της ανάκρισης ... προς τον αρμόδιο εισαγγελέα, είτε αυτοπροσώπως είτε από πληρεξούσιο που έχει έγγραφη πληρεξουσιότητα Η δήλωση μπορεί να γίνει και σε

αυτόν που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση ή την ανάκριση, ακόμα και κατά τον χρόνο που ο δικαιούμενος εξετάζεται ως μάρτυρας”.

Δικαιώματα των διαδίκων

Άρθρο 89

Διορισμός και αριθμός συνηγόρων των διαδίκων

- “1. Κάθε διάδικος δεν μπορεί να αντιπροσωπεύεται ... με περισσότερους από δύο συνηγόρους στην προδικασία και τρεις στο ακροατήριο.
2. Ο διορισμός συνηγόρου του υπόπτου, του κατηγορουμένου ή του παριστάμενου για την υποστήριξη της κατηγορίας γίνεται: ...”.

Άρθρο 92

Σε ποιές πράξεις παρίστανται οι διάδικοι

- “1. Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται με συνήγορο σε κάθε ανακριτική πράξη, με εξαίρεση την εξέταση των μαρτύρων και των κατηγορουμένων ... Γι’ αυτό το σκοπό καλούνται έγκαιρα οι διάδικοι να παρευρεθούν οι ίδιοι ή να εκπροσωπηθούν από τους συνηγόρους τους”.

Άρθρο 100

Δικαίωμα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας

- “1. Ο ανακριτής, μόλις μετά την κλήτευσή του εμφανισθεί ή οδηγηθεί σε αυτόν ο κατηγορούμενος για να απολογηθεί, του ανακοινώνει το περιεχόμενο του κατηγορητηρίου και των εγγράφων της ανάκρισης. Επιτρέπεται επίσης στον κατηγορούμενο να μελετήσει ο ίδιος ή ο συνήγορός του το κατηγορητήριο και τα έγγραφα της ανάκρισης. Με γραπτή αίτηση του κατηγορουμένου και με δαπάνη του χορηγούνται σε αυτόν αντίγραφα του κατηγορητηρίου και των εγγράφων της ανάκρισης.”

Άρθρο 107

Δικαιώματα του παρισταμένου για την υποστήριξη της κατηγορίας

“Ο παριστάμενος για την υποστήριξη της κατηγορίας έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 92 και 100. Το δικαίωμα του άρθρου 100 μπορεί να το ασκήσει από την στιγμή που ο ύποπτος θα κληθεί σε παροχή εξηγήσεων ή ο κατηγορούμενος θα κληθεί σε απολογία ή θα εκδοθεί εναντίον του ένταλμα σύλληψης ή βίαιης προσαγωγής.”

Άρθρο 233

Διορισμός διερμηνέα

“1. Σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, όταν πρόκειται να εξετασθεί ύποπτος, κατηγορούμενος, ή μάρτυρας ο οποίος δεν ομιλεί ή δεν κατανοεί επαρκώς την ελληνική γλώσσα, του παρέχεται χωρίς καθυστέρηση διερμηνεία... Εφόσον απαιτείται, μπορεί να γίνεται χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών, όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα κριθεί από τον εξετάζοντα απαραίτητη.

2. Ο διορισμός του διερμηνέα γίνεται από πίνακα που καταρτίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα του μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του μηνός Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου από πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στην έδρα του και κατά προτίμηση από δημοσίους υπαλλήλους ... Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφόσον δεν είναι δυνατό να διοριστεί διερμηνέας από εκείνους που είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό πίνακα, μπορεί να διορισθεί διερμηνέας και πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν ...

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ... καθορίζονται τα προσόντα των προσώπων που μπορούν να περιληφθούν στον πίνακα διερμηνέων.”

Γ. Ν. 4478/2017 για τη μεταφορά στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ

22. Οι συναφείς διατάξεις του Ν. 4478/2017, που μετέφερε στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων (2012/29/ΕΕ), είχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο ως εξής:

Άρθρο 56 – Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά (άρθρο 3 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“2. Κατά την πρώτη της επαφή με το θύμα, η Αστυνομία ή άλλη αρμόδια αρχή χρησιμοποιεί γλώσσα απλή και κατανοητή στην επικοινωνία με το θύμα, προφορικά ή γραπτά ... Για αυτό το σκοπό διατίθεται οδηγός δικαιωμάτων διατυπωμένος στις πιο συχνά καθομιλούμενες γλώσσες, καθώς και στη γραφή Μπράιγ (Braille).”

Άρθρο 58 – Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας (άρθρο 5 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“1. Τα θύματα λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αντίγραφο της έγκλησης που υπέβαλαν. Για το σκοπό αυτό, ο αρμόδιος υπάλληλος που παραλαμβάνει την έγκληση υποχρεούται να πληροφορεί τα θύματα για το παραπάνω δικαίωμά τους.

...

3. Τα θύματα τα οποία δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν την ελληνική γλώσσα, λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, δωρεάν μετάφραση του εγγράφου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, σε γλώσσα την οποία κατανοούν.”

Άρθρο 59 – Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους (άρθρο 6 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“1. Το θύμα ενημερώνεται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά του να λαμβάνει πληροφορίες, εφόσον το ζητήσει, αναφορικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε, κατόπιν της εκ μέρους του καταγγελίας της αξιόποινης πράξης, όσον αφορά ειδικότερα:

α) Οποιαδήποτε διάταξη ή βούλευμα τα οποία αποφαινόμενοι να μη γίνει η κατηγορία ή να παύσει η ποινική δίωξη ή να μην ασκηθεί δίωξη κατά του δράστη, συμπεριλαμβανομένων και των λόγων ή σύντομης περίληψης των λόγων της εν λόγω διάταξης ή βουλεύματος.

β) Το χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη.

γ) Πληροφορίες σχετικά με την πορεία της ποινικής διαδικασίας και την οριστική απόφαση που εκδόθηκε, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εφόσον καταστεί νόμιμα διάδικος στην ποινική δίκη.

...

2. Όσα αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αποστέλλονται σε προσωπική ηλεκτρονική ταχυδρομική διεύθυνση, την οποία έχει υποδείξει το θύμα ή να παραδίδονται στο θύμα αυτοπροσώπως ή στον διορισθέντα πληρεξούσιο δικηγόρο του, αν έχει δηλωθεί παράσταση πολιτικής αγωγής.

3. Το θύμα δύναται οποτεδήποτε να ανακαλεί την αίτησή του αναφορικά με την άσκηση του συνόλου ή μέρους των προβλεπόμενων στο παρόν άρθρο δικαιωμάτων του, εξαιρουμένων των δικαιωμάτων πληροφόρησης που απορρέουν από την ιδιότητά του ως πολιτικώς ενάγων.”

Άρθρο 60 – Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης (άρθρο 7 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“8. ... Το θύμα έχει δικαίωμα να ασκήσει αντιρρήσεις κατά της απόφασης με την οποία κρίθηκε ότι δεν είναι αναγκαία η παροχή διερμηνείας ή όταν η ποιότητα της διερμηνείας δεν είναι επαρκής. Επί των αντιρρήσεων αποφασίζει κατά την προδικασία ο Εισαγγελέας, κατά την κύρια ανάκριση το Δικαστικό Συμβούλιο και κατά την κύρια διαδικασία το Δικαστήριο.”

Άρθρο 65 – Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη (άρθρο 19 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“1. Το θύμα μπορεί να ζητήσει εγγράφως τη λήψη μέτρων για την αποφυγή της επαφής μεταξύ αυτού και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς του και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας. Για την παραπάνω αίτηση αποφαινεται αμετακλήτως το Τριμελές Πλημμελειοδικείο ... σε οποιοδήποτε στάδιο και αν αυτή ευρίσκεται...”.

Άρθρο 68 – Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας (άρθρο 22 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“1. Οι διωκτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, ενώπιον των οποίων εκκρεμεί η υπόθεση, ενημερώνουν και παραπέμπουν το θύμα, κατόπιν αίτησής του, στις Υπηρεσίες ... που διενεργούν εγκαίρως ατομική αξιολόγηση του θύματος για τον προσδιορισμό τυχόν ειδικών αναγκών προστασίας του, ώστε να εκτιμηθεί, αν, και σε ποιο βαθμό, το θύμα μπορεί να επωφεληθεί από ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας...”.

Άρθρο 69 – Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (άρθρα 23 και 24 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

“2. δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παρακωλύεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.”

II. ΣΥΝΑΦΕΣ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Δίκαιο και υλικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων (2012/29/ΕΕ)

23. Στις 25 Οκτωβρίου 2012 υιοθετήθηκε η Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας (“Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων”) και για την αντικατάσταση της Απόφασης-Πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον Ν. 4478/2017 (βλ. παρ. 22ανωτέρω). Τα σχετικά εδάφια προβλέπουν ως εξής:

Αιτιολογική σκέψη 19

“Η ιδιότητα του θύματος θα πρέπει να αναγνωρίζεται σε πρόσωπο ασχέτως του εντοπισμού, της σύλληψης, της δίωξης ή της καταδίκης του δράστη και ασχέτως της οικογενειακής σχέσης μεταξύ τους ...”

Αιτιολογική σκέψη 22

“Ο χρόνος υποβολής της καταγγελίας θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας Οδηγίας, να θεωρείται ότι εμπίπτει στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις αυτεπάγγελτης κίνησης της ποινικής διαδικασίας από τις αρχές συνεπεία αξιόποινης πράξης κατά θύματος.”

Αιτιολογική σκέψη 37

“Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη από τη στιγμή που το θύμα είναι γνωστό στις αρμόδιες αρχές και καθ’ όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά από τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος και τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα Οδηγία ...”

Αιτιολογική σκέψη 53

“Ο κίνδυνος δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη ή λόγω της συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία θα πρέπει να περιορισθεί με τη συντονισμένη διεξαγωγή της διαδικασίας και με σεβασμό, που επιτρέπει στα θύματα να αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις αρχές. Η επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν ευκολότερη με παράλληλο περιορισμό των περιττών επαφών με το θύμα, επιτρέποντας, παραδείγματος χάριν, τη μαγνητοσκόπηση της εξέτασης και τη χρησιμοποίησή της κατά τη δικαστική διαδικασία. Για να αποφεύγεται η ταλαιπωρία του θύματος κατά τη δικαστική διαδικασία, ιδίως συνεπεία οπτικής επαφής με τον δράστη, την οικογένειά του, τους συνεργούς του ή το κοινό, οι επαγγελματίες του κλάδου θα πρέπει να διαθέτουν ευρύτατο φάσμα μέτρων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λάβουν, ιδίως στα κτίρια των δικαστηρίων και στα αστυνομικά τμήματα, εφικτά και πρακτικά μέτρα ώστε να εξοπλισθούν οι εγκαταστάσεις με χωριστές εισόδους και χώρους αναμονής για τα θύματα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν, κατά το δυνατόν, τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ούτως ώστε να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ των δραστών και των θυμάτων και των μελών της οικογενείας τους, παραδείγματος χάριν

κλητεύοντας τα θύματα και τους δράστες σε ακροάσεις σε διαφορετική ώρα.”

**Άρθρο 3 – Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται
κατανοητά**

“1. Τα κράτη-μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθούν τα θύματα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοούν τις πληροφορίες που παρέχονται από την εν λόγω αρχή.

2. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε στην επικοινωνία με τα θύματα να χρησιμοποιείται γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. Στις επικοινωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας η οποία ενδεχομένως θίγει την ικανότητα να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό ...”

**Άρθρο 4 – Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με
αρμόδια αρχή**

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στα θύματα οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς περιττή καθυστέρηση, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή προκειμένου να είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα Οδηγία:

- (α) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λάβουν και από ποιον, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και εναλλακτική στέγασης
- (β) οι διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος

τους στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών

- (γ) ο τρόπος και οι όροι παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας
- (δ) ο τρόπος και οι όροι παροχής νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και οποιουδήποτε άλλου είδους συμβουλών
- (ε) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να λάβουν αποζημίωση
- (στ) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους δικαιούνται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης
- (ζ) εάν κατοικούν σε κράτος-μέλος διαφορετικό εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή τους για την προστασία των συμφερόντων τους στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή
- (η) οι διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά από την αρμόδια αρχή
- (θ) τα στοιχεία επαφής για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους
- (ι) οι διαθέσιμες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης
- (ια) ο τρόπος και οι όροι επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

2. Η έκταση ή ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του θύματος και το είδος

ή τη φύση του εγκλήματος. Μπορεί επίσης να παρέχονται πρόσθετες λεπτομέρειες σε μεταγενέστερα στάδια ανάλογα με τις ανάγκες του θύματος και τη χρησιμότητα, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αυτών των λεπτομερειών.”

Άρθρο 5 – Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό για κάθε επίσημη καταγγελία τους που υποβάλλεται από αυτά στην αρμόδια αρχή τους κράτους μέλους, στο οποίο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της σχετικής αξιόποινης πράξης.

2. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που επιθυμούν να καταγγείλουν αξιόποινη πράξη και δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να είναι σε θέση να υποβάλλουν την καταγγελία σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή να λαμβάνουν την αναγκαία γλωσσική βοήθεια.

3. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, δωρεάν μετάφραση του έγγραφου αποδεικτικού της καταγγελίας τους που προβλέπεται στην παράγραφο 1 σε γλώσσα την οποία κατανοούν.”

Άρθρο 6 – Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος του θύματος και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις

πληροφορίες:

(α) οποιαδήποτε απόφαση να μη συνεχισθεί ή να περατωθεί έρευνα ή να μην ασκηθεί δίωξη κατά του δράστη

(β) τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη.

2. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε οριστική απόφαση εκδοθείσα σε δίκη

β) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης από αυτήν την κοινοποίηση.

...

3. Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο

α) ... περιλαμβάνουν τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης...

4. Η επιθυμία των θυμάτων να λάβουν ή όχι τις πληροφορίες δεσμεύει την αρμόδια αρχή, εκτός αν η παροχή των πληροφοριών είναι υποχρεωτική λόγω του δικαιώματος ενεργής συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να μεταβάλουν ανά πάσα στιγμή την επιθυμία τους και κατόπιν λαμβάνουν

υπόψη αυτή τη μεταβολή.

5. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται, χωρίς περιττή καθυστέρηση, για την αποφυλάκιση ή την απόδραση του προφυλακισθέντος, κατηγορουμένου ή καταδικασθέντος για αξιόποινη πράξη που τα αφορά...”

Άρθρο 7 – Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

“1. Τα κράτη-μέλη εξασφαλίζουν ότι στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της οικείας ποινικής διαδικασίας παρέχεται, εφόσον το ζητήσουν, διερμηνεία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, δωρεάν, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια κάθε εξέτασης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας ενώπιον των ανακριτικών και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθώς και διερμηνεία για την ενεργή συμμετοχή τους στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου και σε τυχόν αναγκαίες διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, επιτρέπεται η χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη προκειμένου τα θύματα να ασκούν δεόντως τα δικαιώματά τους ή να κατανοούν τη διαδικασία.

3. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να λαμβάνουν, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, εφόσον το ζητήσουν, μεταφράσεις των πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για την άσκηση των δικαιωμάτων τους

κατά την ποινική διαδικασία σε γλώσσα που κατανοούν, δωρεάν, στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές τίθενται στη διάθεση των θυμάτων. Η μετάφραση τέτοιου είδους πληροφοριών, περιλαμβάνει τουλάχιστον κάθε απόφαση για την περάτωση της ποινικής διαδικασίας που αφορά την αξιόποινη πράξη η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και, κατόπιν αιτήσεώς τους, τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης...

...

6. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 3, η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη των ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

7. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή να αξιολογεί αν τα θύματα χρειάζονται διερμηνεία ή μετάφραση όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 3. Τα θύματα μπορούν να προσβάλλουν απόφαση για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης. Οι δικονομικοί κανόνες για τέτοια προσβολή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

8. Η διερμηνεία και η μετάφραση, καθώς και η τυχόν εξέταση προσβολής απόφασης για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν καθυστερεί αδικαιολόγητα την ποινική διαδικασία.”

Άρθρο 8 – Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα ανάλογα με τις ανάγκες τους να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες υποστήριξης οι οποίες ενεργούν προς το συμφέρον των θυμάτων πριν,

κατά και, για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ποινική διαδικασία. Τα μέλη της οικογένειας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, ανάλογα με τις ανάγκες τους και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

2. Τα κράτη-μέλη διευκολύνουν την παραπομπή των θυμάτων, από την αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία και από άλλες σχετικές οντότητες, σε υπηρεσίες υποστήριξης.

3. Τα κράτη-μέλη λαμβάνουν μέτρα για την πρόβλεψη δωρεάν και εμπιστευτικών υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης πέραν των υπηρεσιών γενικής υποστήριξης των θυμάτων ή ως αναπόσπαστο τμήμα τους ή επιτρέποντας στις οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων να απευθύνονται σε υπάρχουσες εξειδικευμένες οντότητες που παρέχουν ειδική υποστήριξη. Τα θύματα και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές τους ανάγκες, όσον αφορά δε τα μέλη της οικογένειας, ανάλογα και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της εγκληματικής πράξης που διαπράχθηκε εις βάρος του θύματος.

4. Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορούν να συγκροτούνται ως δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και να οργανώνονται σε επαγγελματική ή σε εθελοντική βάση.

5. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.”

Άρθρο 9 – Υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

“1. Οι κατά το άρθρο 8 παράγραφος 1 υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων παρέχουν τουλάχιστον:

α) πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πρόσβαση σε εθνικά συστήματα αποζημίωσης για ζημίες από αξιόποινη πράξη και όσον αφορά τον ρόλο των θυμάτων στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για συμμετοχή στη δίκη,

β) πληροφορίες σχετικά με τις υπάρχουσες σχετικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης ή άμεση παραπομπή σε αυτές,

γ) συναισθηματική και, εφόσον υπάρχει, ψυχολογική υποστήριξη,

δ) συμβουλές σχετικά με οικονομικά και πρακτικά θέματα που ανακύπτουν από το έγκλημα,

ε) εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, συμβουλές σχετικά με τον κίνδυνο και την αποτροπή δευτερογενούς και περαιτέρω θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

2. Τα κράτη-μέλη ενθαρρύνουν τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος.

3. Εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης του άρθρου 8 παράγραφος 3 αναπτύσσουν και παρέχουν τουλάχιστον τα εξής:

α) κέντρα υποδοχής ή άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγαση για θύματα που χρειάζονται ασφαλή τόπο παραμονής λόγω άμεσου κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης,

β) στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα θύματα σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής.”

Άρθρο 19 – Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

“1. Τα κράτη-μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.”

Άρθρο 20 – Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την ποινική έρευνα

“Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη-μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

- α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή,
- β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας,
- γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα,
- δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής

διαδικασίας.”

Άρθρο 22 – Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται εγκαίρως ατομική αξιολόγηση των θυμάτων, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας και για να αποφασίζεται αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24, λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.

...

3. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος, στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις, που θα μπορούσε, ιδίως, να σχετίζεται με τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους, και στα θύματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σχέσης τους με τον δράστη ή της εξάρτησής τους από αυτόν, ιδίως τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, βίας λόγω φύλου, βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους και στα θύματα με αναπηρίες.

...

6. Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 24.”

Άρθρο 23 – Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

“1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που επωφελούνται ειδικών μέτρων τα οποία αποφασίζονται μετά από τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 να μπορούν να επωφελούνται από τα μέτρα των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ειδικό μέτρο που αποφασίσθηκε μετά από ατομική αξιολόγηση δεν εφαρμόζεται, εάν επιχειρησιακοί ή πρακτικοί περιορισμοί καθιστούν τούτο αδύνατο ή όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη εξέτασης του θύματος και η παράλειψη εξέτασής του θα μπορούσε να βλάψει το θύμα ή άλλο πρόσωπο ή να θίξει την πορεία της διαδικασίας.

2. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό,
- β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους,
- γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης,
- δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.”

Άρθρο 25 – Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου

“1. Τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε οι υπάλληλοι που ενδέχεται να

έρθουν σε επαφή με θύματα, όπως το προσωπικό της αστυνομίας και το προσωπικό των δικαστηρίων, να λαμβάνουν γενική και ειδική εκπαίδευση, επιπέδου ανάλογου με τις επαφές που έχουν με τα θύματα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν ως προς τις ανάγκες των θυμάτων και να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα θύματα με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματισμό.”

2. Έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ για τη βία κατά των γυναικών

24. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) της της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) δημοσίευσε το 2015 μια έκθεση που βασίστηκε σε συνεντεύξεις με 42.000 γυναίκες στα τότε είκοσι οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ, η οποία, σύμφωνα με τον Οργανισμό, περιείχε τα πρώτα αποτελέσματα από την πιο ολοκληρωμένη έρευνα που έχει διεξαχθεί μέχρι σήμερα σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τις ποικίλες εμπειρίες των γυναικών από τη βία. Η έκθεση αποκαλύπτει μια εικόνα εκτεταμένης κακοποίησης που επηρεάζει τη ζωή πολλών γυναικών, αλλά συστηματικά δεν έχει αναφερθεί επαρκώς στις αρχές. Για παράδειγμα, μία στις 10 γυναίκες έχει βιώσει κάποια μορφή σεξουαλικής βίας από την ηλικία των 15 ετών και μία στις 20 έχει πέσει θύμα βιασμού. Λίγο περισσότερο από μία στις 5 γυναίκες έχουν βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία είτε από τον σημερινό είτε από προηγούμενο σύντροφο, και λίγο περισσότερο από μία στις 10 γυναίκες αναφέρουν ότι έχουν βιώσει κάποια μορφή σεξουαλικής βίας από ενήλικα πριν από την ηλικία των 15 ετών. Ωστόσο, ενδεικτικά, μόνο το 14% των γυναικών έχουν καταγγείλει στην αστυνομία το σοβαρότερο περιστατικό βίας από τον σύντροφό τους και το 13% το σοβαρότερο περιστατικό βίας από μη σύντροφο.

25. Σύμφωνα με την έκθεση, όσον αφορά τη "Συναισθηματική αντίδραση

μετά το σοβαρότερο περιστατικό βίας από την ηλικία των 15 ετών" (Πίνακας 3.1), σχεδόν όλες οι ερωτηθείσες ανέφεραν ότι είχαν μία ή περισσότερες συναισθηματικές αντιδράσεις. Ειδικότερα, η σεξουαλική βία από μη σύντροφο έκανε τις γυναίκες να αισθάνονται φόβο στο 62% των περιπτώσεων, οδήγησε σε θυμό στο 56% των περιπτώσεων και αίσθημα σοκ στο 50% των περιπτώσεων. Οι γυναίκες ήταν επίσης πιθανό να δηλώσουν ότι αισθάνθηκαν ντροπή (49% των περιπτώσεων), αμηχανία (37% των περιπτώσεων) ή/και ενοχή (32% των περιπτώσεων). Εκνευρισμός και επιθετικότητα βιώθηκαν στο 30% και 23% των περιπτώσεων αντίστοιχα.

26. Όσον αφορά τα "Σωματικά τραύματα που προέκυψαν από το σοβαρότερο περιστατικό βίας από την ηλικία των 15 ετών" (Πίνακας 3.3), το 35% των θυμάτων υπέστησαν μώλωπες και γρατζουνιές, το 7% τραύματα, διαστρέμματα, εγκαύματα, το 1% κατάγματα, σπασμένα οστά, σπασμένα δόντια, το 2% διάσειση ή άλλη εγκεφαλική βλάβη, το 5% εσωτερικές κακώσεις και το 5% άλλες κακώσεις. Επισημαίνεται στην έκθεση ότι σχεδόν τα μισά από τα θύματα σεξουαλικής βίας από μη σύντροφο δεν υπέστησαν τραυματισμούς ως αποτέλεσμα του σοβαρότερου περιστατικού βίας.

B. Συμβούλιο της Ευρώπης

27. Με τη Σύσταση Rec(2002)5 για την προστασία των γυναικών από τη βία, η Επιτροπή Υπουργών συνέστησε στα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν μια σειρά μέτρων. Τα σχετικά μέρη της παραγράφου 35 του Παραρτήματος της Σύστασης προβλέπουν τα εξής:

“Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να προβλέπουν κατάλληλα μέτρα και κυρώσεις στην εθνική νομοθεσία, που θα καθιστούν δυνατή την ταχεία και αποτελεσματική δράση κατά των δραστών της βίας και την αποκατάσταση των αδικιών που έχουν υποστεί οι γυναίκες που είναι

θύματα βίας. Ειδικότερα, η εθνική νομοθεσία θα πρέπει:

...

- να τιμωρεί κάθε σεξουαλική πράξη που διαπράττεται σε βάρος προσώπων που δεν συναινούν, ακόμη και αν δεν δείχνουν σημάδια αντίστασης,

...”

28. Στις 5 Μαΐου 2011 εγκρίθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας ("Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης"), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2014. Η Σύμβαση υπεγράφη από την Ελλάδα στις 11 Μαΐου 2011, κυρώθηκε στις 18 Ιουνίου 2018 με τον Ν. 4531/2018 και τέθηκε σε ισχύ ως προς αυτήν την 1η Οκτωβρίου 2018. Τα σχετικά μέρη της προβλέπουν τα εξής:

Άρθρο 15 – Εκπαίδευση επαγγελματιών

“1. Τα Μέρη θα παρέχουν ή θα ενισχύουν την κατάλληλη εκπαίδευση προς τους επαγγελματίες του κλάδου οι οποίοι ασχολούνται με τα θύματα ή τους δράστες όλων των πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, σχετικά με την πρόληψη και τον εντοπισμό αυτής της βίας, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, τις ανάγκες και τα δικαιώματα των θυμάτων, καθώς και τον τρόπο πρόληψης της δευτερεύουσας θυματοποίησης. 2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν όπως η εκπαίδευση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 συμπεριλάβει εκπαίδευση πάνω στο συντονισμό συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων φορέων που θα δώσει τη δυνατότητα για ένα εμπεριστατωμένο και κατάλληλο χειρισμό των παραπομπών σε περιπτώσεις βίας που καλύπτονται από την έκταση εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.”

Άρθρο 18 – Υποχρεώσεις γενικού χαρακτήρα

“1.Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα για την προστασία όλων των θυμάτων έναντι οποιονδήποτε περαιτέρω πράξεων βίας.

2.Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα κατάλληλα νομοθετικά ή άλλα μέτρα, σύμφωνα με την εγχώρια νομοθεσία τους προκειμένου να διασφαλίσουν ότι υφίστανται οι ενδεδειγμένοι μηχανισμοί παροχής αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών κρατικών φορέων συμπεριλαμβανομένων του δικαστικού σώματος, των εισαγγελέων, των φορέων επιβολής του νόμου, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και των μη κυβερνητικών οργανισμών και άλλων συναφών οργανισμών και οντοτήτων αναφορικά με την προστασία και την παροχή συνδρομής και υποστήριξης σε θύματα και μάρτυρες όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης συμπεριλαμβανομένης της παραπομπής σε γενικές και εξειδικευμένες υποστηρικτικές υπηρεσίες όπως αυτές καταγράφονται λεπτομερώς στα άρθρα 20 και 22 της παρούσας Σύμβασης.

3.Τα Μέρη θα διασφαλίζουν όπως τα μέτρα που έχουν παρθεί σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο:

-θα βασίζονται σε μία έμφυλη κατανόηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και θα εστιάζουν στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην προστασία του θύματος

-θα βασίζονται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη τη σχέση μεταξύ των θυμάτων, των δράστών, των παιδιών και του ευρύτερου κοινωνικού τους περιβάλλοντος -αποσκοπούν στο να αποφύγουν τη δευτερογενή θυματοποίηση

-θα αποσκοπούν στην ενδυνάμωση και οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών θυμάτων της βίας

-θα επιτρέπουν, όπου απαιτείται, τη δημιουργία ενός πλέγματος προστασίας και υποστηρικτικών υπηρεσιών, οι οποίες θα πρέπει να στεγάζονται στους ίδιους χώρους

-θα αντιμετωπίζουν τις ειδικότερες ανάγκες των κοινωνικά ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών θυμάτων, και θα καθίστανται προσιτά σε αυτά.

4. Η παροχή υπηρεσιών δεν θα εξαρτάται από την επιθυμία του θύματος να ασκήσει ποινική δίωξη ή να προβεί σε μαρτυρική κατάθεση εναντίον οποιουδήποτε δράστη.

5. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα παροχής προξενικής και άλλης προστασίας και υποστήριξης στους πολίτες τους και σε άλλα θύματα που δικαιούνται αυτής της προστασίας σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους που πηγάζουν από το διεθνές δίκαιο.”

Άρθρο 19 – Πληροφόρηση

“Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα θύματα καθίστανται δέκτες επαρκούς και έγκαιρης πληροφόρησης σχετικά με τις διαθέσιμες υποστηρικτικές υπηρεσίες και τα νομικά μέτρα σε γλώσσα που κατανοούν.”

Άρθρο 20 – Γενικές υποστηρικτικές υπηρεσίες

“1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες οι οποίες διευκολύνουν την αποκατάστασή τους από τις συνέπειες της βίας. Τα μέτρα αυτά θα περιλαμβάνουν, όπου απαιτείται,

υπηρεσίες όπως νομικές και ψυχολογικές συμβουλές, οικονομική βοήθεια, στέγαση, μόρφωση, εκπαίδευση και παροχή συνδρομής στην εξεύρεση απασχόλησης.

2.Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και κοινωνικές υπηρεσίες και ότι οι υπηρεσίες αυτές είναι επαρκώς χρηματοδοτημένες και ότι οι επαγγελματίες έχουν εκπαιδευτεί να παρέχουν βοήθεια στα θύματα και να τα παραπέμπουν στις ενδεδειγμένες υπηρεσίες.”

Άρθρο 21 – Παροχή συνδρομής σε ατομικές /συλλογικές προσφυγές

“Τα Μέρη θα διασφαλίζουν όπως τα θύματα λαμβάνουν πληροφόρηση και έχουν πρόσβαση σε εφαρμοστέους περιφερειακούς και διεθνείς μηχανισμούς ατομικών και συλλογικών προσφυγών. Τα Μέρη θα προωθούν την παροχή ευαίσθητης και εξειδικευμένης βοήθειας σε θύματα προκειμένου αυτά να καταθέσουν τις παραπάνω προσφυγές.”

Άρθρο 22 – Ειδικές υποστηρικτικές υπηρεσίες

“1.Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να παράσχουν ή προβούν σε διευθετήσεις παροχής υπό όρους επαρκούς γεωγραφικής κατανομής, άμεσων, βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων εξειδικευμένων(ήτοι παρεχόμενων από ειδικούς) υποστηρικτικών υπηρεσιών σε οποιοδήποτε θύμα εκτίθεται σε οποιοσδήποτε πράξεις βίας οι οποίες καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

2.Τα Μέρη θα παρέχουν ή θα προβαίνουν σε διευθετήσεις παροχής των ειδικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε όλες τις γυναίκες θύματα βίας καθώς και στα παιδιά τους.”

Άρθρο 25 – Παροχή υποστήριξης σε θύματα σεξουαλικής βίας

“Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα που προβλέπουν τη δημιουργία κατάλληλων, εύκολα προσβάσιμων κέντρων παραπομπής ή διαχείρισης κρίσεων για τα θύματα βιασμού ή σεξουαλικής βίας σε επαρκείς αριθμούς για την παροχή ιατρικής και ιατροδικαστικής εξέτασης, καθώς και υποστήριξης ψυχικών τραυμάτων και συμβουλευτικής στα θύματα.”

Άρθρο 36 – Σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένου του βιασμού

“1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποινικοποίηση των ακόλουθων εκ προθέσεως συμπεριφορών:

(α) διάπραξη μη συναινετικής κολπικής, πρωκτικής ή στοματικής διείσδυσης σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με τη χρησιμοποίηση οποιουδήποτε σωματικού μέρους ή αντικειμένου

(β) διάπραξη άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με άτομο.

(γ) πρόκληση σε άλλο άτομο της πρόθεσης διάπραξης μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με τρίτο άτομο.

2. Η συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται εκουσίως, ως αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης του ατόμου η οποία αξιολογείται στο πλαίσιο των συνοδών περιστάσεων.

...”

Άρθρο 49 – Γενικές υποχρεώσεις

“1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι ανακρίσεις και δικαστικές

διαδικασίες αναφορικά με όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης διεξάγονται χωρίς υπαίτιο καθυστέρηση, ενώ θα λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα του θύματος καθ' όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας.

2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα, σε συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και λαμβάνοντας υπ' όψη την έμφυλη κατανόηση της βίας, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική διερεύνηση και δικαστική δίωξη των αδικημάτων που καθιερώνονται από τους όρους της παρούσας Σύμβασης.”

Άρθρο 50 – Άμεση ανταπόκριση, πρόληψη και προστασία

“1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι αρμόδιοι φορείς επιβολής του νόμου ανταποκρίνονται σε όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από την έκταση εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης άμεσα και κατά τον προσήκοντα τρόπο προσφέροντας επαρκή και άμεση προστασία στα θύματα.

2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι αρμόδιοι φορείς επιβολής του νόμου ασχολούνται άμεσα και κατά τον προσήκοντα τρόπο όσον αφορά την πρόληψη και προστασία ενάντια σε όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της χρησιμοποίησης προληπτικών επιχειρησιακών μέτρων καθώς και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων.”

Άρθρο 55 – Εκούσια και αυτεπάγγελτη δικαιοδοσία

“1. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι ανακρίσεις ή η δίωξη των αδικημάτων

που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τα Άρθρα 35, 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης δεν θα στηρίζονται εξ ολοκλήρου [*sic*] στην αναφορά ή έγκληση που υπέβαλε το θύμα εφόσον το αδίκημα διαπράχτηκε εν όλο ή εν μέρει στο έδαφος του και ότι η διαδικασία δύναται να συνεχισθεί ακόμη κι αν το θύμα ανακαλέσει τη δήλωση ή έγκληση του.

2. Τα Μέρη θα λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν, σύμφωνα με τους όρους οι οποίοι προβλέπονται από την εσωτερική τους νομοθεσία, τη δυνατότητα των κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων καθώς και των συμβούλων ενδοοικογενειακής βίας να παράσχουν συνδρομή και/ή υποστήριξη στα θύματα κατόπιν αιτήσεώς τους κατά την διάρκεια ανακρίσεων και δικαστικών διαδικασιών που αφορούν στα αδικήματα που θεσπίστηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.”

Άρθρο 56 – Μέτρα προστασίας

“1. Τα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να προστατέψουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των ειδικών αναγκών τους ως μαρτύρων, καθ’ όλα τα στάδια των ανακρίσεων και των δικαστικών διαδικασιών, συγκεκριμένα:

(α) λαμβάνοντας πρόνοια για την προστασία τους, καθώς και εκείνη των οικογενειών και των μαρτύρων τους, από τον εκφοβισμό, τα αντίποινα και την επανειλημμένη θυματοποίηση,

(β) διασφαλίζοντας ότι τα θύματα ενημερώνονται, τουλάχιστον σε περιπτώσεις όπου τα θύματα ή η οικογένεια μπορούν να βρεθούν σε κίνδυνο, οσάκις ο δράστης δραπετεύει ή αφήνεται προσωρινά ή οριστικά ελεύθερος,

(γ) πληροφωρώντας τα, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την εσωτερική τους νομοθεσία, σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που τίθενται στην διάθεσή τους καθώς και τον παρακολουθηματικό χαρακτήρα που συνδέεται με την έγκλησή τους, τις κατηγορίες, τη γενική πρόοδο των ερευνών ή διαδικασιών, τον ρόλο που διαδραματίζουν σ' αυτές, καθώς και την έκβαση της υποθέσεώς τους.

(δ) παρέχοντας τη δυνατότητα στα θύματα, κατά τρόπο συμβατό με τους δικονομικούς κανόνες της εγχώριας νομοθεσίας, να ακουσθούν, να προσαγάγουν αποδεικτικά στοιχεία, να παρουσιάσουν τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους, ευθέως ή μέσω ενδιαμέσου προσώπου και να ληφθούν υπόψη,

(ε) παρέχοντας στα θύματα τις κατάλληλες υποστηρικτικές υπηρεσίες, έτσι ώστε τα δικαιώματα και ενδιαφέροντα τους παρουσιασθούν κατά τον δέοντα τρόπο και ληφθούν υπόψη,

(στ) διασφαλίζοντας ότι μέτρα δύνανται να υιοθετηθούν για να προστατέψουν την ιδιωτικότητα και την εικόνα του θύματος,

(ζ) διασφαλίζοντας, όπου είναι δυνατόν, την αποφυγή επαφής μεταξύ των θυμάτων και των δραστών εντός του δικαστηρίου καθώς και στους χώρους των φορέων επιβολής του νόμου,

(η) παρέχοντας στα θύματα ανεξάρτητους και ικανούς διερμηνείς, οσάκις τα θύματα είναι διάδικοι σε δικαστική διαδικασία ή οσάκις καταθέτουν αποδεικτικά στοιχεία,

...

29. Η Επεξηγηματική Έκθεση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης αναφέρει, όσον αφορά το Άρθρο 19, τα εξής:

“124. Αμέσως μετά τη βία, τα θύματα δεν είναι πάντα σε θέση να λάβουν

πλήρως ενημερωμένες και ενδυναμωμένες αποφάσεις και πολλά από αυτά δεν διαθέτουν υποστηρικτικό περιβάλλον. Η διάταξη αυτή δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τους διαφορετικούς τύπους των διαθέσιμων υποστηρικτικών υπηρεσιών και νομικών μέτρων. Αυτό απαιτεί την παροχή πληροφοριών σχετικά με το πού μπορούν να βρουν συγκεκριμένους τύπους βοήθειας, αν είναι απαραίτητο σε άλλη γλώσσα πλην της εθνικής γλώσσας, και εγκαίρως, δηλαδή σε μια στιγμή που να είναι χρήσιμη για τα θύματα. Αυτό, ωστόσο, δεν υποχρεώνει τα Μέρη της Σύμβασης να προσφέρουν πληροφορίες σε οποιαδήποτε γλώσσα, αλλά να επικεντρωθούν στις γλώσσες που ομιλούνται ευρύτερα στη χώρα τους και σε προσιτή μορφή. Ο όρος "επαρκής πληροφόρηση" αναφέρεται στην πληροφόρηση που καλύπτει επαρκώς την ανάγκη του θύματος για πληροφόρηση. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την παροχή όχι μόνο του ονόματος ενός οργανισμού παροχής υπηρεσιών υποστήριξης, αλλά και τη διανομή ενός φυλλαδίου που περιέχει τα στοιχεία επικοινωνίας του, τις ώρες λειτουργίας του και πληροφορίες σχετικά με τις ακριβείς υπηρεσίες που προσφέρει.”

30. Η σύσταση CM/Rec(2019)1 προς τα κράτη-μέλη σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση του σεξισμού, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 27 Μαρτίου 2019, υπογράμμισε ότι ο σεξισμός και τα έμφυλα στερεότυπα εντός των συστημάτων αστικής, διοικητικής και ποινικής δικαιοσύνης και επιβολής του νόμου αποτελούν εμπόδια στην απονομή της δικαιοσύνης. Θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων να προβαίνουν σε κρίσεις βάσει παραπληροφόρησης ή διακρίσεων που θεμελιώνονται σε προκαθορισμένες πεποιθήσεις και εγγενείς προκαταλήψεις και όχι σε σχετικά γεγονότα. Κάλεσε τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών να εξετάσουν μέτρα όπως: τακτική και επαρκής κατάρτιση όλων

των δικαστών και των δικαστικών λειτουργών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας των φύλων (II.F.1), κατάρτιση όλου του προσωπικού επιβολής του νόμου σε θέματα βίας κατά των γυναικών και διευκόλυνση της καταγγελίας στην αστυνομία τέτοιων συμπεριφορών (II.F.2), διασφάλιση ότι τα συστήματα για την καταγγελία των παραβιάσεων και η πρόσβαση στις αρχές επιβολής του νόμου είναι ασφαλή, διαθέσιμα και κατάλληλα, άμβλυνση των οικονομικών επιβαρύνσεων ή άλλων αποτρεπτικών παραγόντων που εμποδίζουν τα θύματα να καταγγείλουν ή να συνεχίσουν τις υποθέσεις στο κατάλληλο φόρουμ, λαμβάνοντας μέτρα για την αντιμετώπιση του κινδύνου επαναθυματοποίησης (II.F.4.).

31. Στις 14 Νοεμβρίου 2023 η Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τη Δράση κατά της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (GREVIO) δημοσίευσε την Έκθεση Βασικής Αξιολόγησης για την Ελλάδα (GREVIO/Inf(2023)23), τα σχετικά μέρη της οποίας έχουν ως εξής:

“116. Σύμφωνα με τον Ν. 4478/2017 οι γυναίκες θύματα βίας στην Ελλάδα έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες για τα δικαιώματά τους, σε απλή και προσιτή γλώσσα, κατά την πρώτη τους επαφή με τις αρχές. Επιπλέον, σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, όλα τα θύματα εγκλημάτων πρέπει να λαμβάνουν πληροφορίες από τις αρχές σχετικά με τη διαδικασία υποβολής καταγγελίας, τη διαθέσιμη νομική βοήθεια, τις υπηρεσίες διερμηνείας και άλλα νομικά μέτρα. Ωστόσο, η GREVIO ενημερώθηκε ότι πολλές γυναίκες θύματα έμφυλης βίας δεν λαμβάνουν ολοκληρωμένες πληροφορίες για τα δικαιώματά τους, ούτε για τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης.

...

120. Η GREVIO ενθαρρύνει έντονα τις ελληνικές αρχές να διασφαλίσουν την ευρύτερη διάδοση εύκολα προσβάσιμων και έγκαιρων πληροφοριών

σχετικά με τις υπηρεσίες υποστήριξης και τα νομικά μέτρα που είναι διαθέσιμα στις γυναίκες θύματα όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, σε γλώσσα που κατανοούν ...

...

261. Η GREVIO ενθαρρύνει έντονα τις ελληνικές αρχές να λάβουν περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση της ανταπόκρισης των αρχών επιβολής του νόμου στις γυναίκες θύματα όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Ειδικότερα, θα πρέπει: α. να παράσχουν σε όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου τους πόρους, τις γνώσεις και τις εξουσίες ώστε να ανταποκρίνονται άμεσα, κατάλληλα και με προοπτική ευαισθησίας σε σχέση με το φύλο σε όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, του καταναγκαστικού γάμου και της παρενόχλησης, β. να αναπτύξουν τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας για τους υπαλλήλους των υπηρεσιών επιβολής του νόμου όσον αφορά όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, βάσει αξιολόγησης της εφαρμογής στην πράξη των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών για την ενδοοικογενειακή βία, γ. να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν τυχόν παράγοντες που συμβάλλουν στα χαμηλά ποσοστά καταγγελιών σεξουαλικής βίας, δ. να εξετάσουν το ενδεχόμενο τροποποίησης των υφιστάμενων πρακτικών ώστε να επιτρέπεται η ιατροδικαστική εξέταση και η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σε περιπτώσεις σεξουαλικής βίας και βιασμού, ανεξάρτητα από το αν το θύμα καταγγέλλει το περιστατικό στην αστυνομία.

...

263. Η GREVIO ενημερώθηκε ότι δεν υπάρχουν πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ των εισαγγελικών αρχών, των οργανώσεων υποστήριξης των θυμάτων και των κρατικών κοινωνικών υπηρεσιών ... Δεν υπάρχουν τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, κατάλληλες διαδικασίες για τη συνέντευξη του θύματος ή πρωτόκολλα συνεργασίας με τους δικηγορικούς συλλόγους και δεν υπάρχει διυπηρεσιακός μηχανισμός συντονισμού με τη συμμετοχή του δικαστικού σώματος.

264. Η GREVIO ανησυχεί για τα υψηλά ποσοστά φθοράς που προκύπτουν από την ανάλυση των περιορισμένων διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με τα ποσοστά καταγγελίας και καταδίκης σε υποθέσεις βίας κατά των γυναικών λόγω φύλου. Οι αριθμοί για τους βιασμούς δείχνουν επίσης ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ των αστυνομικών αναφορών και των καταδικαστικών αποφάσεων. Ενώ 202 γυναίκες κατήγγειλαν βιασμό το 2020, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν μόνο οκτώ καταδίκες. Έτσι, το 2020, τα ποσοστά καταδίκης δεν έφτασαν το 4% σε περιπτώσεις βιασμού.

265. Τέτοια χαμηλά ποσοστά καταδίκης υποδηλώνουν είτε ότι οι διαδικασίες διερεύνησης είναι αναποτελεσματικές είτε ότι εφαρμόζεται ένα αδικαιολόγητα υψηλό όριο που απαιτείται για την επίτευξη καταδίκης.

...

295. Ο Ν. 4478/2017 προβλέπει ένα ολοκληρωμένο σύνολο δικαιωμάτων για τα θύματα εγκλημάτων. Περιλαμβάνει πρότυπα όπως το γεγονός ότι οι συνεντεύξεις με τα θύματα κατά τη διάρκεια των ποινικών ερευνών πρέπει να διεξάγονται σε χώρους που έχουν σχεδιαστεί ή προσαρμοσθεί για τον σκοπό αυτό. Προβλέπει επίσης ότι όλες οι συνεντεύξεις θα πρέπει να διεξάγονται, όπου είναι δυνατόν, από γυναίκα, εάν το θύμα είναι

γυναίκα θύμα έμφυλης βίας, εκτός εάν η συνέντευξη διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή ...

296. Παρά την ύπαρξη αυτών των μέτρων προστασίας, οι πληροφορίες που τέθηκαν υπόψη της GREVIO δείχνουν ότι οι περισσότερες από τις διατάξεις του Ν. 4478/2017 δεν εφαρμόζονται πλήρως στην πράξη και ότι η εμπειρία του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα τραυματική για πολλές γυναίκες και κορίτσια θύματα έμφυλης βίας.”

Γ. Ηνωμένα Έθνη

32. Η Διακήρυξη Βασικών Αρχών Δικαιοσύνης για Θύματα Εγκλημάτων και Κατάχρησης Εξουσίας, που υιοθετήθηκε με το Ψήφισμα 40/34 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) της 29ης Νοεμβρίου 1985, προβλέπει ότι προβλέπει ότι τα θύματα εγκλημάτων πρέπει να αντιμετωπίζονται με συμπόνια και σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους (άρθρο 4) και πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους για διεκδίκηση αποζημίωσης μέσω δικαστικών και διοικητικών μηχανισμών (άρθρο 5). Επιπλέον, η ανταπόκριση των δικαστικών και διοικητικών διαδικασιών στις ανάγκες των θυμάτων θα πρέπει να διευκολύνεται, μεταξύ άλλων: (α) με την ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με τον ρόλο τους και την έκταση, το χρονοδιάγραμμα και την πρόοδο των διαδικασιών και της διάθεσης των υποθέσεών τους, ιδίως όταν πρόκειται για σοβαρά εγκλήματα και όταν έχουν ζητήσει την ενημέρωση αυτή, (β) με τη δυνατότητα να παρουσιάζονται και να εξετάζονται οι απόψεις και οι ανησυχίες των θυμάτων στα κατάλληλα στάδια της διαδικασίας, όταν θίγονται τα προσωπικά τους συμφέροντα, χωρίς να θίγονται οι κατηγορούμενοι και σύμφωνα με το οικείο εθνικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, (γ) με την παροχή κατάλληλης συνδρομής στα θύματα καθ' όλη τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας, και δ) με τη λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση της

ταλαιπωρίας των θυμάτων, την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής, όταν είναι αναγκαίο, και τη διασφάλιση της ασφάλειάς τους, καθώς και της ασφάλειας των οικογενειών τους και των μαρτύρων που καταθέτουν εξ ονόματός τους, από εκφοβισμό και αντίποινα (άρθρο 6).

33. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2022 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ εξέδωσε το Ψήφισμα 76/304 σχετικά με τη διεθνή συνεργασία για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα ένδικα μέσα και τη βοήθεια για τους επιζώντες σεξουαλικής βίας. Το κείμενο καταδικάζει όλες τις μορφές σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προτρέπει τα κράτη-μέλη να αναλάβουν αποτελεσματική δράση, μέσω των εθνικών τους νομικών συστημάτων και σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, για την παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη, στα ένδικα μέσα και στη βοήθεια για τα θύματα και τους επιζώντες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, μεταξύ άλλων με (α) παρέχοντας σχετική, ολοκληρωμένη και ανταποκρινόμενη στο φύλο νομική προστασία, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με επίκεντρο τα εν λόγω θύματα και επιζώντες, (β) εξασφαλίζοντας έγκαιρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε αποτελεσματική νομική συνδρομή, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά, μεταξύ άλλων, με τις νομικές διαδικασίες, ώστε όλες οι περιπτώσεις βίας να οδηγούνται στη δικαιοσύνη, (δ) την καθιέρωση πολυτομεακών υπηρεσιών, προγραμμάτων και ανταποκρίσεων με επίκεντρο τα θύματα και τους επιζώντες, οι οποίες θα είναι, όταν είναι δυνατόν, σε γλώσσα που κατανοούν και στην οποία μπορούν να επικοινωνούν και οι οποίες θα περιλαμβάνουν αποτελεσματική και συντονισμένη δράση από την αστυνομία και τον τομέα της δικαιοσύνης, τους παρόχους υπηρεσιών νομικής βοήθειας, υπηρεσιών υγείας, ιατρικής και ψυχολογικής βοήθειας, συμβουλευτικών υπηρεσιών και προστασίας, (ε) την αντιμετώπιση όλων των μορφών βίας, μέσω πολυτομεακών και συντονισμένων προσεγγίσεων για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την τιμωρία των δραστών της βίας αυτής και τον τερματισμό της ατιμωρησίας, καθώς και

για την παροχή προστασίας και ισότιμης πρόσβασης σε κατάλληλα ένδικα μέσα και αποζημιώσεις και σε ολοκληρωμένες κοινωνικές, υγειονομικές και νομικές υπηρεσίες, (στ) τη θέσπιση και/ή ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοκόλλων και διαδικασιών αντίδρασης των δικαστηρίων, του δικαστικού συστήματος, των αρχών επιβολής του νόμου, των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας και των συμβούλων και άλλων επαγγελματιών, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι κατάλληλες ενέργειες συντονίζονται και λαμβάνονται για την προστασία και την αντιμετώπιση των αναγκών όλων των θυμάτων και των επιζώντων τέτοιας βίας, ζ) την ανάπτυξη ευαισθητοποίησης για την πρόληψη της ατιμωρησίας και παροχή πληροφοριών στα θύματα και τους επιζώντες σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα ένδικα μέσα, τις αποζημιώσεις και τη βοήθεια.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ι. ΦΕΡΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 8 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

34. Η προσφεύγουσα παραπονέθηκε βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης ότι οι αρχές δεν διεξήγαγαν αποτελεσματική έρευνα σχετικά με τους ισχυρισμούς της για βιασμό και για ελλείψεις στην ποινική διαδικασία κατά του φερόμενου ως δράστη και ότι, στο πλαίσιο αυτό, εκτέθηκε σε τραυματικές εμπειρίες που παραβίασαν την προσωπική της ακεραιότητα. Τα σχετικά μέρη των εν λόγω διατάξεων έχουν ως εξής:

Άρθρο 3

“Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή ποινές ή μεταχείριση απάνθρωπη ή εξευτελιστική.”

Άρθρο 8 § 1

“Κάθε πρόσωπο δικαιούται σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ...”

A. Περί του παραδεκτού

1. Μη εξάντληση των εθνικών ένδικων μέσων

(α) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

35. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε εξαντλήσει τα εθνικά ένδικα μέσα επειδή δεν είχε συμμετάσχει στην ποινική διαδικασία για να υποστηρίξει τις κατηγορίες. Υποστήριξε ότι το ελληνικό δίκαιο καθόριζε με σαφή και προβλέψιμο τρόπο απλές διατυπώσεις που έπρεπε να ακολουθήσει το θύμα ενός εγκλήματος προκειμένου να συμμετάσχει ως διάδικος και να επιχειρηματολογήσει με τον κατηγορούμενο κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Το δικαίωμα να παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας αποτελούσε το κατάλληλο μέσο με το οποίο το θύμα μπορούσε να προβάλει τα επιχειρήματά του. Η διαδικασία αυτή ήταν προσιτή στην προσφεύγουσα τόσο όταν βρισκόταν στην Ελλάδα, όταν κατέθετε στο αστυνομικό τμήμα ή αργότερα ενώπιον του ανακριτή, όσο και όταν επέστρεψε στη χώρα της, όταν μπορούσε να διορίσει δικηγόρο κατά τη διάρκεια της έρευνας ή σε μεταγενέστερο στάδιο. Θα μπορούσε να είχε καταθέσει τη σχετική δήλωσή της όταν η υπόθεση εκκρεμούσε ενώπιον του εισαγγελέα και μέχρι ο τελευταίος να εκδώσει την πρότασή του στις 9 Σεπτεμβρίου 2020 (βλ. παράγραφο 15 ανωτέρω).

36. Υποστήριξε επίσης ότι η προσφεύγουσα αποφάσισε να μην συνεχίσει την υπόθεσή της. Το γεγονός ότι δεν είχε ενημερωθεί για την εξέλιξη της υπόθεσης ή για την απόφαση να μην απαγγελθούν κατηγορίες στον κατηγορούμενο αποδόθηκε στην παράλειψή της να συμμετάσχει στη διαδικασία με δήλωση υποστήριξης των κατηγοριών. Η σχετική διαδικασία ήταν προσιτή, δεδομένου ότι τα τέλη ήταν συμβολικά και μπορούσε να παρασχεθεί νομική συνδρομή εφόσον ζητήθηκε, και ήταν προβλέψιμη και ικανή να ικανοποιήσει τα αιτήματα της προσφεύγουσας να ενημερωθεί, να ενημερωθεί για την υπόθεση, να έχει πρόσβαση στο υλικό της υπόθεσης, να συμμετάσχει και να

παράσχει στοιχεία. Παρόλο που η προσφεύγουσα δεν ήταν εξοικειωμένη με τη διαδικασία του εθνικού δικαίου, ήταν ενήλικη κατά τον κρίσιμο χρόνο και σε κάθε περίπτωση συνοδευόταν από τη μητέρα της και θα μπορούσε εύκολα να είχε ορίσει έναν Έλληνα δικηγόρο για να τη βοηθήσει, όπως την είχε συμβουλευσει η βρετανική πρεσβεία, η οποία της είχε παράσχει έναν κατάλογο. Σύμφωνα με το ελληνικό ποινικό δικονομικό δίκαιο, το υλικό της υπόθεσης δεν ήταν προσβάσιμο σε κανέναν και το άρθρο 100 ΚΠΔ προσδιόριζε ρητά αυτούς που είχαν πρόσβαση σε αυτό. Εάν η προσφεύγουσα είχε προσέλθει στη διαδικασία για να υποστηρίξει τις κατηγορίες, θα είχε πλήρη πρόσβαση στη δικογραφία, θα μπορούσε να υποβάλει οποιοδήποτε στοιχείο θεωρούσε κρίσιμο και θα μπορούσε να ζητήσει την εξέταση μαρτύρων. Θα μπορούσε επίσης να έχει πρόσβαση στην πρόταση του εισαγγελέα για την απόρριψη της υπόθεσης κατά του κατηγορουμένου, να λάβει αντίγραφο αυτής και να υποβάλει παρατηρήσεις.

37. Η Κυβέρνηση υποστήριξε επίσης ότι η προσφεύγουσα δεν είχε προβάλει τις καταγγελίες της για παραβίαση των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης επί της ουσίας σε εθνικό επίπεδο. Είχε απευθυνθεί απευθείας στο Δικαστήριο, καταγγέλλοντας μια σειρά από ελλείψεις στην έρευνα και τη δίωξη. Ποτέ δεν είχε διατυπώσει αυτές τις καταγγελίες ενώπιον μιας εγχώριας αρχής, κάτι που θα μπορούσε να είχε κάνει κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας της αστυνομίας ή της έρευνας που ακολούθησε τη διαταγή του ανακριτή, εάν είχε αποκτήσει την ιδιότητα του διαδίκου στη διαδικασία. Η Κυβέρνηση επανέλαβε ότι όλα τα κράτη-μέλη διαθέτουν κανόνες και διαδικασίες για τις ποινικές καταγγελίες και ότι τα θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων στην Ελλάδα είχαν άφθονες ευκαιρίες να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους και να συμμετάσχουν στις ποινικές διαδικασίες. Η προσφεύγουσα είχε προσπαθήσει να μεταθέσει όλο το βάρος στις αρχές αντί να χρησιμοποιήσει τα ένδικα μέσα που ήταν άμεσα, επαρκή, προσβάσιμα, απλά και ικανά να παράσχουν επανόρθωση. Δεν

είχε δώσει στις αρχές την ευκαιρία να ακούσουν τις καταγγελίες της, γεγονός που θα μπορούσε να έχει επηρεάσει τις αποφάσεις στις οποίες είχαν καταλήξει. Επιπλέον, είχε χάσει έτσι και τη δυνατότητα να ασκήσει έφεση στον εισαγγελέα εφετών κατά της απόφασης να απορρίψει την υπόθεση εναντίον του κατηγορουμένου.

38. Η προσφεύγουσα αμφισβήτησε τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης, παρατηρώντας ότι δεν της είχε παρασχεθεί καμία πληροφορία που να της επιτρέπει να αποφασίσει αν θα συμμετάσχει στην ποινική διαδικασία. Δεν είχε ενημερωθεί με τρόπο που να μπορεί να κατανοήσει ότι έπρεπε να καταβάλει παράβολο και να υποβάλει αίτηση για να συμμετάσχει στη διαδικασία για να υποστηρίξει τις κατηγορίες, ώστε να μπορέσει να προστατεύσει τα δικαιώματά της, ή ότι διαφορετικά θα αποκλειόταν εντελώς από οποιαδήποτε εμπλοκή στην υπόθεση. Η προσφεύγουσα υποστήριξε περαιτέρω ότι οι υποχρεώσεις του κράτους σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 8 της Σύμβασης και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την ορθή διερεύνηση, τη δυνατότητα συμμετοχής των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων και τη δίκαιη απονομή δικαιοσύνης σε σχέση με τα θύματα αυτά δεν καταργούνται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που επιτρέπουν στα θύματα να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία και ότι οι υποχρεώσεις που αφορούν την ορθή μεταχείριση των θυμάτων, τη διερεύνηση και τη δίωξη δεν εξαλείφονται από τη διαδικασία που επικαλείται η κυβέρνηση.

39. Η προσφεύγουσα επεσήμανε ότι η εθνική διαδικασία ήταν πολύπλοκη, απαιτούσε την καταβολή παράβολου και δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ρεαλιστικά από ένα άτομο χωρίς τη βοήθεια δικηγόρου, ιδίως όταν δεν μιλούσε τη γλώσσα, υποστηρίζοντας ότι το κράτος δεν θα έπρεπε να μπορεί να "αναθέτει σε τρίτους" την προστασία των θυμάτων. Επίσης, απέρριψε τον ισχυρισμό ότι δεν εμφανίστηκε ενώπιον του ανακριτή ως αναληθή και μη βασισμένο στα στοιχεία της υπόθεσης (βλ. παράγραφο 19 ανωτέρω),

επισημαίνοντας ότι είχε δηλώσει ρητά την προθυμία της να συμμετάσχει στην ποινική διαδικασία στην κατάθεσή της ως μάρτυρας. Κατά τη στιγμή που είχε ενημερωθεί για την έκβαση της υπόθεσης, δεν υπήρχαν επομένως εσωτερικά ένδικα μέσα για να ακολουθήσει, και το μόνο ένδικο μέσο που είχε στη διάθεσή της ήταν η προσφυγή στο Δικαστήριο.

(β) Η αξιολόγηση του Δικαστηρίου

40. Το Δικαστήριο έχει κρίνει, αν και σε κάπως διαφορετικό πλαίσιο, ότι η υποχρέωση των αρχών να διεξάγουν αποτελεσματική έρευνα δεν εξαρτάται από την πρωτοβουλία του καταγγέλλοντος να αναλάβει την ευθύνη για τη διεξαγωγή των διαδικασιών έρευνας (βλ. *Bouyid κατά Βελγίου* [GC], αριθ. 23380/09, § 119, ECHR 2015, *C.N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 4239/08, § 69, 13.11.2012, και *Λ.Ε. κατά Ελλάδας*, αριθ. 71545/12, § 68, 21.1.2016). Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι το άρθρο 55 § 1 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης προβλέπει ότι η διερεύνηση ή η δίωξη του βιασμού δεν εξαρτάται εξ ολοκλήρου από την αναφορά ή την καταγγελία που υποβάλλεται από το θύμα.

41. Επιπλέον, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Κυβέρνηση δεν ισχυρίστηκε ότι η προσφεύγουσα είχε λάβει πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά της και τα διαθέσιμα νομικά μέτρα. Υποστήριξε απλώς ότι δεν είχε προσχωρήσει στην ποινική διαδικασία με την υποβολή δήλωσης προς υποστήριξη των κατηγοριών κατά του κατηγορουμένου, δηλώνοντας ότι αυτή ήταν μια προσιτή διαδικασία που θεσπίστηκε από την ελληνική νομοθεσία με σαφή και προβλέψιμο τρόπο και αποτελούσε το κατάλληλο μέσο με το οποίο θα μπορούσε να είχε προβάλει τα επιχειρήματά της. Από τον φάκελο της υπόθεσης προκύπτει ότι οι αρχές δεν έλαβαν κανένα μέτρο για να την ενημερώσουν ότι είχε το δικαίωμα να υποβάλει δήλωση κατά τη διάρκεια της έρευνας μέχρι την έκδοση της πρότασης του εισαγγελέα, ούτε για τις συνέπειες της μη υποβολής δήλωσης. Μια τέτοια

προσέγγιση δεν ήταν σύμφωνη με το εθνικό δίκαιο σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, καθώς το άρθρο 56 § 2 του Ν. 4478/2017 προβλέπει έναν οδηγό δικαιωμάτων γραμμένο στις πιο διαδεδομένες γλώσσες, ο οποίος πρέπει να είναι διαθέσιμος στα θύματα (βλ. παράγραφο 22 ανωτέρω). Όσον αφορά τα διεθνή πρότυπα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης απαιτεί από τα Συμβαλλόμενα Μέρη να λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά και άλλα μέτρα για την εξασφάλιση επαρκούς και έγκαιρης πληροφόρησης σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης και τα νομικά μέτρα σε γλώσσα που κατανοούν και να εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική και πληροφόρηση σχετικά με τον εφαρμοστέο μηχανισμό καταγγελιών και πρόσβαση σε αυτόν (βλ. άρθρα 19, 20 και 21 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, παράγραφος 28 ανωτέρω, βλ. επίσης το άρθρο 4 της Οδηγίας για τα Δικαιώματα των Θυμάτων σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης για την υποστήριξη που μπορούν να λάβουν τα θύματα, τις διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σχετικά με ποινικό αδίκημα και τον ρόλο τους, την πρόσβαση σε νομικές συμβουλές και νομική συνδρομή, παράγραφος 23 ανωτέρω). Τα θύματα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν πλήρως ενημερωμένες και ενδυναμωμένες αποφάσεις και το κράτος πρέπει να διασφαλίζει ότι τους παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα νομικά μέτρα που είναι διαθέσιμα σε αυτά σε χρόνο που να τους είναι χρήσιμα και σε γλώσσα που κατανοούν (βλέπε επίσης παράγραφο 29 ανωτέρω σχετικά με το άρθρο 19 στην αιτιολογική έκθεση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης).

42. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν πείθεται ότι η προσφεύγουσα είχε πραγματική ευκαιρία να ενημερωθεί για τη δυνατότητα να συμμετάσχει στη διαδικασία με δήλωση υποστήριξης των κατηγοριών και για τις συνέπειες της παράλειψης αυτής, γεγονός που θα της επέτρεπε να λάβει τεκμηριωμένες αποφάσεις. Όσον αφορά το γεγονός ότι η βρετανική πρεσβεία της συνέστησε

να διορίσει δικηγόρο και της απέστειλε κατάλογο δικηγόρων, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το κράτος δεν μπορεί να απαλλαγεί από τις θετικές του υποχρεώσεις σε σχέση με τη διερεύνηση της έμφυλης βίας ενόψει της πρωτοβουλίας αυτής που ανέλαβε οικειοθελώς η πρεσβεία της χώρας ιθαγένειας της προσφεύγουσας.

43. Επιπλέον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η ποινική έγκληση που κατέθεσε η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί από μόνη της ως δήλωση υποστήριξης των κατηγοριών. Είναι σημαντικό, ωστόσο, ότι στην κατάθεσή της στην αστυνομία, δήλωσε ρητά ότι ήθελε να διωχθεί και να τιμωρηθεί ο κατηγορούμενος (βλ. παράγραφο 8 ανωτέρω). Οι αρχές δεν έλαβαν κανένα μέτρο για να την ενημερώσουν για τη σχετική διαδικασία, μολονότι το άρθρο 83 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ότι η σχετική δήλωση μπορεί να υποβληθεί στο πρόσωπο που διεξάγει την έρευνα, ακόμη και κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία το δικαιούμενο πρόσωπο εξετάζεται ως μάρτυρας (βλ. παράγραφο 21 ανωτέρω).

44. Το Δικαστήριο παρατηρεί περαιτέρω ότι, αν η προσφεύγουσα είχε προσέλθει στη διαδικασία για να υποστηρίξει τις κατηγορίες, θα είχε καταστεί διάδικος στη διαδικασία. Θα είχε το δικαίωμα να παρίσταται με αντιπρόσωπο σε κάθε ανακριτική πράξη, θα είχε ενημερωθεί για το περιεχόμενο του κατηγορητηρίου και των εγγράφων της έρευνας και θα της επιτρεπόταν να τα συμβουλευέται, όπως προβλέπεται στα άρθρα 92 και 100 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (βλ. παράγραφο 21 ανωτέρω), δικαιώματα τα οποία δεν απολάμβανε ως μάρτυρας και καταγγέλλουσα ποινικού αδικήματος σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, οι καταγγελίες της προσφεύγουσας σχετικά με τη μεταχείρισή της από τις αρχές ήταν ευρύτερου πεδίου (βλ. *mutatis mutandis* *Υ. κατά Σλοβενίας*, αριθ. 41107/10, § 79, ECHR 2015 (αποσπάσματα)).

45. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων μέσων πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη το γεγονός ότι εφαρμόζεται στο πλαίσιο του μηχανισμού προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν συμφωνήσει να δημιουργήσουν. Κατά συνέπεια, έχει αναγνωρίσει ότι το άρθρο 35 § 1 πρέπει να εφαρμόζεται με κάποια ευελιξία και χωρίς υπερβολικό formalισμό. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης και υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν εξέφρασε τις αιτιάσεις της επί της ουσίας ως διάδικος στη διαδικασία δεν μπορεί να της καταλογιστεί, καθώς, έχοντας υποβάλει ποινική έγκληση, είχε εκφράσει τις αιτιάσεις της ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών και είχε ζητήσει τη δίωξη της υπόθεσης, ενώ δεν είχε ενημερωθεί σχετικά με τη δυνατότητα να υποβάλει δήλωση προς υποστήριξη των κατηγοριών κατά του κατηγορούμενου (βλ. επίσης *Z κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 39257/17, § 81, 28.5.2020, και *Gül κατά Τουρκίας*, αριθ. 22676/93, § 59, 14.12.2000). Επομένως, η ένσταση της Κυβέρνησης όσον αφορά τη μη εξάντληση των εθνικών ένδικων μέσων πρέπει να απορριφθεί.

2. Εξάμηνη προθεσμία

(α) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

46. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η προσφυγή θα έπρεπε να κηρυχθεί απαράδεκτη λόγω μη τήρησης του κανόνα των έξι μηνών, διότι μέχρι να την καταθέσει στο Δικαστήριο στις 7 Ιουλίου 2021, είχαν παρέλθει περισσότεροι από έξι μήνες από τις 2 Οκτωβρίου 2020, όταν εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 59/2020 απόφαση του Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Πρέβεζας. Εάν είχε διορίσει δικηγόρο, θα γνώριζε το αποτέλεσμα και το περιεχόμενο της εν λόγω απόφασης και θα μπορούσε να ζητήσει αντίγραφο. Η Κυβέρνηση υποστήριξε περαιτέρω ότι η προσφεύγουσα δεν θα έπρεπε να απαλλαγεί από την υποχρέωση τήρησης

της απαίτησης αυτής, δεδομένου ότι ήταν δικό της λάθος και λόγω της πλήρους αδράνειάς της ότι δεν είχε λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να ενημερωθεί για την έκβαση της υπόθεσης.

47. Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι δεν της δόθηκε καμία πληροφορία, και πάντως καμία στα αγγλικά ή μέσω διερμηνέα, σχετικά με τη διαδικασία προσχώρησης στη διαδικασία. Είχε επίσης συμμετάσχει σε όλες τις ανακριτικές πράξεις και είχε αποχωρήσει από τη χώρα αφού άφησε τα στοιχεία επικοινωνίας της, αλλά δεν είχε λάβει καμία πληροφορία που θα της επέτρεπε να αμφισβητήσει την πρόταση του εισαγγελέα και την απόφαση του δικαστηρίου όταν αυτές ελήφθησαν. Οι αρχές δεν είχαν επικοινωνήσει μαζί της ούτε την είχαν ενημερώσει για την πορεία της υπόθεσής της και δεν της είχε δοθεί κεντρικό σημείο επικοινωνίας, γεγονός που από μόνο του συνιστά παραβίαση της Σύμβασης. Η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι το κράτος δεν θα πρέπει να μπορεί να επωφεληθεί από την παράλειψή του να ενημερώσει την προσφεύγουσα για την υπόθεσή της, η οποία αποτελούσε μέρος της καταγγελίας της, και να κηρύξει την υπόθεση απαράδεκτη. Πρόσθεσε επίσης ότι ο εκπρόσωπός της και η Βρετανική Ύπατη Αρμοστεία στην Ελλάδα είχαν επανειλημμένα υποβάλει αιτήματα στις αρχές ζητώντας ενημέρωση για την υπόθεση, χωρίς καμία απάντηση. Ως εκ τούτου, υπέβαλε την αίτησή της εντός της απαιτούμενης προθεσμίας, αφού έμαθε ότι οι κατηγορίες εναντίον του κατηγορουμένου είχαν αποσυρθεί.

(β) Η αξιολόγηση του Δικαστηρίου

48. Από την άποψη του κανόνα των έξι μηνών, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι οι απαιτήσεις που περιέχονται στο άρθρο 35 § 1 σχετικά με την εξάντληση των εθνικών ένδικων μέσων και την εξάμηνη προθεσμία είναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους (βλ. *Kitanovska και Barbulovski κατά Βόρειας Μακεδονίας*, αριθ. 53030/19, § 41, 9.5.2023). Σε περίπτωση που ο προσφεύγων

δεν έχει στη διάθεσή του κανένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο, η προθεσμία λήγει έξι μήνες μετά την ημερομηνία των πράξεων ή μέτρων για τα οποία διαμαρτύρεται (βλέπε *Hazar και άλλοι κατά Τουρκίας* (dec.), αριθ. 62566/00 κ.ε., 10.1.2002). Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι, σε υποθέσεις που αφορούν έρευνα, οι προσφεύγοντες αναμένεται να επιδεικνύουν καθήκον επιμέλειας και να λαμβάνουν μέτρα για να παρακολουθούν την πρόοδο της έρευνας ή την έλλειψη αυτής, και να υποβάλλουν τις προσφυγές τους με τη δέουσα ταχύτητα μόλις αντιληφθούν, ή θα έπρεπε να έχουν αντιληφθεί, την έλλειψη αποτελεσματικής ποινικής έρευνας (βλ. *mutatis mutandis*, *Mocanu και άλλοι κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 10865/09 και άλλοι 2, §§ 263-69, ECHR 2014 (αποσπάσματα)).

49. Ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας είχε ουσιαστική επαφή με τη βρετανική πρεσβεία στην Αθήνα, υποστηρίζοντας ότι η οικογένεια της προσφεύγουσας δυσκολευόταν να λάβει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση. Στις 10 Νοεμβρίου 2020, παρά το γεγονός ότι η οριστική απόφαση είχε ήδη εκδοθεί οκτώ ημέρες πριν, η πρεσβεία του έδωσε απτές ενδείξεις ότι, σύμφωνα με την αστυνομία, η ποινική διαδικασία βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη (βλ. παράγραφο 18 ανωτέρω). Στις 13 Ιανουαρίου 2021 ο πρόξενος ενημέρωσε τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας ότι, σύμφωνα με ανεπίσημες πληροφορίες, ο κατηγορούμενος είχε απαλλαγεί και στις 14 Ιανουαρίου 2021, την επομένη, ο εκπρόσωπος επικοινωνήσε με το δικαστήριο και την εισαγγελία για πληροφορίες. Στις 25 Ιανουαρίου 2021 η προσφεύγουσα επικοινωνήσε επίσης η ίδια με την εισαγγελία, η οποία της απάντησε στις 29 Ιανουαρίου 2021 ότι, καθώς δεν είχε ενταχθεί στην ποινική διαδικασία για να υποστηρίξει τις κατηγορίες, δεν μπορούσε να λάβει αντίγραφο της δικογραφίας. Ωστόσο, την ενημέρωσαν για την υπ' αριθ. 59/2020 απόφαση να μην απαγγελθούν κατηγορίες στον κατηγορούμενο, η οποία εκδόθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2020 (βλ. παράγραφο 19 ανωτέρω).

50. Το Δικαστήριο σημειώνει εν προκειμένω ότι το άρθρο 56 § 1 (γ) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης ορίζει ότι τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων περιλαμβάνουν την ενημέρωσή τους, υπό τους όρους που προβλέπονται από το εσωτερικό δίκαιο, για τη συνέχεια που δόθηκε στην καταγγελία τους, τις κατηγορίες, την πρόοδο της έρευνας ή της διαδικασίας και το ρόλο τους σε αυτή, καθώς και για την έκβαση της υπόθεσής τους. Το άρθρο 59 § 1 (α) του Ν. 4478/2017 ορίζει περαιτέρω το δικαίωμα των θυμάτων να ενημερώνονται χωρίς καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν πληροφορίες, εφόσον το ζητήσουν, όσον αφορά την απόφαση να μην απαγγελθούν κατηγορίες στον δράστη, συμπεριλαμβανομένης τουλάχιστον μιας σύντομης περίληψης των λόγων. Η υποχρέωση αυτή δεν εξαρτάται από το γεγονός ότι το θύμα έχει τη νομική ιδιότητα του διαδίκου στη διαδικασία (βλ. την εν λόγω διάταξη σε συνδυασμό με το άρθρο 59 §§ 1 στοιχείο γ), 2 και 3, βλ. επίσης το άρθρο 6 § 4 της Οδηγίας για τα Δικαιώματα των Θυμάτων, το οποίο ορίζει ότι η επιθυμία των θυμάτων να λάβουν πληροφορίες δεσμεύει την αρμόδια αρχή, εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται λόγω του δικαιώματος του θύματος για ενεργό συμμετοχή στην ποινική διαδικασία). Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν ενημερώθηκε για το δικαίωμά της να λάβει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή της και το γεγονός ότι δεν ενημερώθηκε νωρίτερα για την απόφαση αριθ. 59/2020 δεν μπορεί να της καταλογιστεί.

51. Για τους λόγους αυτούς, και υπό το φως των εκτιμήσεων σχετικά με την ένσταση της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων μέσων (βλ. παραγράφους 40-45 ανωτέρω), η προσφεύγουσα, αφού κατέθεσε την προσφυγή της στις 7 Ιουλίου 2021, δηλαδή όχι περισσότερο από έξι μήνες μετά τις 13 Ιανουαρίου 2021, όταν ενημερώθηκε, έστω και ανεπίσημα, ότι είχε αποφασιστεί να μην απαγγελθούν κατηγορίες κατά του κατηγορούμενου, η ένσταση της Κυβέρνησης περί εκπρόθεσμης προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

52. Το Δικαστήριο σημειώνει περαιτέρω ότι η προσφυγή δεν είναι ούτε προδήλως αβάσιμη ούτε απαράδεκτη για οποιονδήποτε άλλο λόγο που απαριθμείται στο άρθρο 35 της Σύμβασης. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Η προσφεύγουσα

53. Η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι η μεταχείρισή της από τις αρχές, από τη στιγμή που καταγγέλθηκε ο φερόμενος βιασμός μέχρι τη στιγμή που οι κατηγορίες αποσύρθηκαν χωρίς να ενημερωθεί, συνιστούσε παραβίαση των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης. Οι αρχές απέτυχαν να διερευνήσουν και να ασκήσουν δίωξη για τους ισχυρισμούς της περί βιασμού και είχαν παραβιάσει την υποχρέωσή τους να παρέχουν αποτελεσματική νομική προστασία κατά της σεξουαλικής κακοποίησης και να την προστατεύσουν ως θύμα, καθώς δεν είχε λάβει καμία νομική συμβουλή και είχε εκτεθεί σε τραύμα που είχε παραβιάσει την προσωπική της ακεραιότητα.

54. Υποστήριξε, ειδικότερα, ότι ως θύμα σοβαρής σεξουαλικής επίθεσης σε μια χώρα όπου δεν μιλούσε τη γλώσσα και δεν γνώριζε το εθνικό δίκαιο, δεν της είχε παρασχεθεί διερμηνεία από ένα αντικειμενικό μέρος. Η διερμηνεία είχε πραγματοποιηθεί από τον ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου στο οποίο διέμενε, ο οποίος, ως εργαζόμενος στον τομέα του τουρισμού σε μια μικρή πόλη, είχε συμφέρον να αποκρύψει το περιστατικό για να αποφύγει οποιαδήποτε ζημία στον τοπικό τουρισμό. Επίσης, δεν της είχε επιτραπεί να επαληθεύσει την ορθότητα της κατάθεσής της.

55. Η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι η διαδικασία αναγνώρισης στο αστυνομικό τμήμα κατά την οποία ήρθε σε άμεση επαφή με τον δράστη

αποκάλυπτε έλλειψη προστασίας σε σχέση με τα θύματα σεξουαλικών εγκλημάτων. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής προς το νοσοκομείο, είχε επίσης έρθει αντιμέτωπη με τον κατηγορούμενο σε αρκετές περιπτώσεις και στο νοσοκομείο είχε καθίσει ακριβώς απέναντί του και είχε οδηγηθεί στο εξεταστήριο μπροστά του. Δεν είχε γίνει καμία προσπάθεια να τον κρατήσουν χωριστά από αυτήν και είχε αισθανθεί εξαιρετικά άβολα και ανήσυχη.

56. Υποστήριξε ότι δεν της δόθηκε καμία εξήγηση ή τεκμηρίωση σχετικά με τις ιατρικές διαδικασίες και τις εξετάσεις στις οποίες υποβλήθηκε. Κατά τη διάρκειά τους, δεν υπήρχε μετάφραση, γεγονός που αποτέλεσε μια δυσάρεστη και ανησυχητική εμπειρία για εκείνη ως νεαρό κορίτσι σε μια ξένη χώρα. Επιπλέον, δεν είχε επιτραπεί στη μητέρα της να τη συνοδεύσει στην αίθουσα εξέτασης, χωρίς καμία εξήγηση. Της είχαν πει ότι οι εμπειρογνώμονες υγείας θα έβγαζαν φωτογραφίες από τους μώλωπες της, αλλά στην πραγματικότητα είχαν πραγματοποιήσει εσωτερική εξέταση με τη χρήση μιας μεταλλικής ράβδου. Η διαδικασία αυτή δεν είχε πραγματοποιηθεί με την αναμενόμενη προσοχή για μια νεαρή γυναίκα που είχε καταγγείλει έναν πολύ πρόσφατο βιασμό. Δεν της είχε χορηγηθεί καμία φαρμακευτική αγωγή, παρά τα αιτήματα της μητέρας της, ούτε οποιαδήποτε υποστήριξη. Της συμπεριφέρθηκαν ως ενόχληση και όχι ως νεαρό θύμα ενός σοβαρού αδικήματος.

57. Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι η ίδια και η μητέρα της είχαν αισθανθεί αποπροσανατολισμένες και ότι οι αρχές δεν είχαν λάβει σοβαρά υπόψη τους την καταγγελία. Δεν της είχαν παρασχεθεί λεπτομέρειες για τη συνέχεια ή πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία, γεγονός που την είχε κάνει να πιστέψει ότι οι αρχές θα επικοινωνούσαν μαζί της και θα την καλούσαν να καταθέσει.

58. Υποστήριξε ότι τα δικαιώματά της βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης παραβιάστηκαν επίσης λόγω της μεταγενέστερης απόρριψης της

υπόθεσης κατά του κατηγορουμένου. Τα αποδεικτικά στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν υποστήριζαν την απόρριψη της υπόθεσης κατά του κατηγορουμένου. Ο εισαγγελέας δεν είχε εφαρμόσει αντικειμενική προσέγγιση και είχε παράσχει μια εκδοχή του περιστατικού η οποία, ελλείψει αυτοπτών μαρτύρων, φαινόταν να βασίζεται αποκλειστικά στην κατάθεση του κατηγορουμένου, χωρίς καμία εξήγηση. Η οικειότητα και το φλερτ στα οποία αναφερόταν δεν είχε επιβεβαιωθεί από τις καταθέσεις που είχαν κάνει η ίδια και η μητέρα της. Η περιγραφή των ενεργειών του κατηγορουμένου στο μπαρ και η δήθεν θετική αντίδρασή της έρχονταν σε αντίθεση με την κατάθεσή της. Επίσης, δεν δόθηκε καμία εξήγηση γιατί η εκδοχή του κατηγορούμενου για το πώς είχαν πάει στο υπόγειο του ξενοδοχείου, η οποία ήταν αντίθετη με τη δική της κατάθεση, είχε γίνει δεκτή χωρίς να ελεγχθεί. Το συμπέρασμα ότι το μήνυμα που είχε στείλει στη μητέρα της πριν από τον βιασμό στις 2.50 π.μ., στο οποίο της έλεγε ότι όλα ήταν καλά, ήταν ενδεικτικό του γεγονότος ότι όλα πήγαιναν σύμφωνα με τις επιθυμίες και των δύο τους, έδειχνε μια προκατειλημμένη άποψη για τα αποδεικτικά στοιχεία. Επιπλέον, η περιγραφή του βιασμού και των γεγονότων που ακολούθησαν μετά από αυτόν αντιφάσκει επίσης με την αφήγησή της.

59. Επιπλέον, ο ιατροδικαστής δεν είχε καταλήξει στο συμπέρασμα που προέβαλε ο εισαγγελέας και το οποίο επικαλέστηκε το δικαστήριο ότι η έλλειψη εσωτερικών τραυμάτων είναι αποδεικτική ως προς το αν είχε λάβει χώρα ο βιασμός της προσφεύγουσας. Ο εισαγγελέας είχε επικαλεστεί τα στοιχεία που αφορούσαν το εξωτερικό μέρος του σώματός της και την περιοχή των γεννητικών της οργάνων για να αντικρούσει την αφήγησή της ότι είχε υποστεί βία και είχε βιαστεί. Ωστόσο, η ιατροδικαστική έκθεση δεν περιείχε κανένα από αυτά τα ευρήματα. Η προσφεύγουσα υπέβαλε ιατρική γνωμάτευση, υποστηρίζοντας ότι αντανακλά την παγκόσμια επιστημονική συναίνεση που υποστηρίζεται από τα στατιστικά στοιχεία διαφόρων μελετών ότι η μη

συναινετική κολπική διείσδυση μπορεί να λάβει χώρα χωρίς η γυναίκα να υποστεί εσωτερικές κακώσεις. Ωστόσο, οι εξωτερικοί μώλωπες που διαπιστώθηκαν μάλλον υποστήριζαν παρά διέψευδαν την άποψή της. Η απαίτηση βίας για τον βιασμό παραβίαζε από μόνη της τα άρθρα 3 και 8.

60. Τέλος, η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι το Πρωτοδικείο Πρέβεζας είχε λάβει την εσφαλμένη αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων από τον εισαγγελέα αβασάνιστα, και είχε παραπέμψει σε αυτήν παρά το γεγονός ότι δεν είχε προβεί σε χωριστή αξιολόγηση. Τα λάθη στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων είχαν ως αποτέλεσμα μια διαδικασία που υπολείπεται κατά πολύ της προστασίας των θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων που προβλέπει η Σύμβαση.

(β) Η Κυβέρνηση

61. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι το ελληνικό ποινικό δίκαιο περιέχει λεπτομερή διάταξη που τιμωρεί τον βιασμό και ότι υπάρχει άφθονη σχετική νομολογία. Οι αρχές είχαν ανταποκριθεί αμέσως στην υποχρέωσή τους να διεξάγουν αποτελεσματική έρευνα. Οι καταθέσεις που έδωσαν η προσφεύγουσα και η μητέρα της είχαν ληφθεί στις 27 Σεπτεμβρίου 2019, όταν κατατέθηκε η ποινική έγκληση. Ένας τουριστικός πράκτορας και εκπρόσωπος της ταξιδιωτικής εταιρείας που είχε οργανώσει τις διακοπές της προσφεύγουσας είχε οριστεί ως διερμηνέας όταν η προσφεύγουσα και η μητέρα της είχαν δώσει τις καταθέσεις τους, και τους είχε μεταφράσει τις καταγεγραμμένες καταθέσεις. Η Κυβέρνηση απέρριψε τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η καταγεγραμμένη κατάθεσή της είχε μεταφραστεί σε αυτήν ανεπαρκώς από τον ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου, διότι, όπως προέκυπτε από τις καταθέσεις, η μετάφραση είχε πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει η εθνική νομοθεσία και με ορκωτό διερμηνέα.

62. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι στις 27 Αυγούστου 2019 η προσφεύγουσα

είχε μεταφερθεί με αστυνομικό όχημα στο Κέντρο Υγείας Πάργας, όπου είχαν ληφθεί δείγματα αίματος και ούρων, και στη συνέχεια στο Τμήμα Ιατροδικαστικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων για να εξεταστεί. Ένας ιατροδικαστής είχε εκδώσει έκθεση. Η προσφεύγουσα συνοδευόταν πάντοτε από τη μητέρα της.

63. Η Κυβέρνηση υποστήριξε επίσης ότι οι αστυνομικοί προσήγαγαν αμέσως τον κατηγορούμενο και ενημέρωσαν τον εισαγγελέα Πρωτοδικών Πρέβεζας. Συνελήφθη και κινήθηκε εναντίον του ποινική δίωξη για βιασμό. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2019 ο εισαγγελέας ζήτησε από τον ανακριτή να διενεργήσει την κύρια ανάκριση και ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του κατηγορουμένου. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2019 απολογήθηκε και του απαγορεύτηκε η έξοδος από τη χώρα. Ένας συνάδελφος του κατηγορούμενου εξετάστηκε ως μάρτυρας υπεράσπισης. Στις 6 Ιουλίου 2020 ολοκληρώθηκε η κύρια ανάκριση. Η υπόθεση διαβιβάστηκε στη συνέχεια στην εισαγγελέα, η οποία εξέδωσε την πρότασή της στις 9 Σεπτεμβρίου 2020. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Πρέβεζας συνεδρίασε στις 29 Σεπτεμβρίου 2020 και στις 2 Οκτωβρίου 2020 εξέδωσε την απόφαση υπ' αριθμόν 59/2020. Συνεπώς, η υπόθεση εξετάστηκε ταχέως και δεόντως.

64. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι το συμπέρασμα του δικαστηρίου ότι δεν υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις για τη διεξαγωγή δημόσιας ποινικής δίκης κατά του κατηγορούμενου για βιασμό και ότι οι κατηγορίες έπρεπε να αποσυρθούν βασίστηκε στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης. Η πιθανή ύπαρξη άλλων στοιχείων θα μπορούσε πιθανόν να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα. Όσον αφορά την εκτίμηση ότι δεν υπήρχαν αντικειμενικά ευρήματα που να υποδηλώνουν σωματική βία, η Κυβέρνηση σημείωσε ότι τα γεγονότα για τα οποία παραπονέθηκε η προσφεύγουσα αφορούσαν την έλλειψη αντίστασής της και τη βία που άσκησε εναντίον της ο κατηγορούμενος.

2. Η αξιολόγηση του Δικαστηρίου

(α) Γενικές αρχές

65. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο βιασμός και η σοβαρή σεξουαλική επίθεση συνιστούν μεταχείριση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης. Δεδομένου ότι ο βιασμός και η σοβαρή σεξουαλική επίθεση συνήθως αφορούν θεμελιώδεις αξίες και ουσιώδεις πτυχές της "ιδιωτικής ζωής", το Δικαστήριο έχει επίσης εξετάσει υποθέσεις σχετικά με τη θετική υποχρέωση διερεύνησης περιπτώσεων βιασμού δυνάμει του άρθρου 8 της Σύμβασης (βλ. για παράδειγμα, *M.C. κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 39272/98, §§ 149-53, ECHR 2003-XII, και *Y κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 41990/18, §§ 62-65, 20.2.2020, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την ουσία των καταγγελιών της προσφεύγουσας, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να εξεταστούν από κοινού βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης.

66. Η υποχρέωση των Υψηλών Συμβαλλομένων Μερών βάσει του άρθρου 1 της Σύμβασης να διασφαλίζουν σε όλους όσοι υπάγονται στη δικαιοδοσία τους τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που ορίζονται στη Σύμβαση, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, απαιτεί από τα κράτη να λαμβάνουν μέτρα που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι τα άτομα που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους δεν θα υποβάλλονται σε κακομεταχείριση, συμπεριλαμβανομένης της κακομεταχείρισης που ασκείται από ιδιώτες. Σε αυτή τη βάση, τα κράτη έχουν τη θετική υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 3 της Σύμβασης να θεσπίζουν διατάξεις ποινικού δικαίου που τιμωρούν αποτελεσματικά τον βιασμό και να τις εφαρμόζουν στην πράξη μέσω αποτελεσματικής έρευνας και δίωξης (βλέπε *M.C. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., §§ 149-53). Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι οι θετικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 3 και 8 της Σύμβασης πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις άλλες

εφαρμοστές διεθνείς πράξεις (βλέπε *X και άλλοι κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 22457/16, §§ 179 και 192, 2.2.2021) και στη νομολογία του σχετικά με τη βία κατά των γυναικών. Το Δικαστήριο έχει συχνά καθοδηγηθεί από τα σχετικά πρότυπα του διεθνούς δικαίου για το θέμα αυτό (βλέπε, για παράδειγμα, *J.L. κατά Ιταλίας*, αριθ. 5671/16, §§ 63-69, 27.5.2021).

67. Επιπλέον, οι θετικές υποχρεώσεις του κράτους είναι συνυφασμένες με το δικαίωμα πραγματικού σεβασμού της ιδιωτικής ζωής βάσει του άρθρου 8. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να συνεπάγονται τη λήψη μέτρων ακόμη και στον τομέα των σχέσεων των ατόμων μεταξύ τους. Ενώ η επιλογή των μέσων για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με το άρθρο 8 στον τομέα της προστασίας από πράξεις ατόμων εμπίπτει καταρχήν στο περιθώριο εκτίμησης του κράτους, η αποτελεσματική αποτροπή σοβαρών πράξεων όπως ο βιασμός, όπου διακυβεύονται θεμελιώδεις αξίες και ουσιώδεις πτυχές της ιδιωτικής ζωής, απαιτεί αποτελεσματικές διατάξεις ποινικού δικαίου (βλέπε *M.C. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., § 150). Το Δικαστήριο δεν έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο η θετική υποχρέωση του κράτους βάσει του άρθρου 8 να διασφαλίζει τη σωματική ακεραιότητα του ατόμου να επεκτείνεται σε ζητήματα που αφορούν την αποτελεσματικότητα της ποινικής έρευνας (ό.π., § 152).

68. Το Δικαστήριο έχει δεχθεί επίσης ότι οι θετικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 3 και 8 περιλαμβάνουν την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία και οι υποχρεώσεις αυτές απαιτούν τη λήψη μέτρων για την αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης (βλέπε *Υ. κατά Σλοβενίας*, ό.π., §§ 97, 101-04, και *J.L. κατά Ιταλίας*, ό.π., § 119). Επιπλέον, οι θετικές υποχρεώσεις των κρατών μελών βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης πρέπει να θεωρηθεί ότι απαιτούν την ποινικοποίηση και την αποτελεσματική δίωξη κάθε μη συναινετικής σεξουαλικής πράξης, ακόμη και σε περίπτωση απουσίας σωματικής αντίστασης του θύματος (βλ. *M.C. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., §§ 156-66).

69. Για να είναι αποτελεσματική, η έρευνα πρέπει να είναι επαρκώς εμπεριστατωμένη και αντικειμενική. Οι αρχές πρέπει να λαμβάνουν τα εύλογα μέτρα που έχουν στη διάθεσή τους για να συγκεντρώσουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το εν λόγω αδίκημα, όπως με τη λήψη καταθέσεων μαρτύρων, τη λήψη εκθέσεων εμπειρογνομόνων και τη συλλογή ιατροδικαστικών στοιχείων (βλέπε, μεταξύ άλλων, *M.N. κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 3832/06, § 39, 27.11.2012, και *W. κατά Σλοβενίας*, αριθ. 24125/06, § 64, 23.1.2014). Κάθε έρευνα θα πρέπει, κατ' αρχήν, να είναι ικανή να οδηγήσει στη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και στον εντοπισμό και -κατά περίπτωση- στην τιμωρία των υπευθύνων για ένα αδίκημα. Αυτό δεν αποτελεί υποχρέωση να παραχθεί αποτέλεσμα, αλλά να χρησιμοποιηθούν μέσα. Αν και η απαίτηση αυτή δεν επιβάλλει την υποχρέωση όλες οι διώξεις να καταλήγουν σε καταδίκη, ή ακόμη και σε συγκεκριμένη ποινή, τα εθνικά δικαστήρια δεν πρέπει, σε καμία περίπτωση, να είναι διατεθειμένα να αφήσουν ατιμώρητη τη σωματική ή ψυχολογική δοκιμασία. Η απαίτηση της αμεσότητας και της εύλογης επίσπευσης είναι επίσης αυτονόητη στο πλαίσιο αυτό (βλέπε *W. κατά Σλοβενίας*, ό.π., § 64, *M.N. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., § 46, *A, B και C κατά Λετονίας*, αριθ. 30808/11, § 149, 31.3.2016, και *J.L. κατά Ιταλίας*, ό.π., § 118). Επίσης, ο ρόλος του Δικαστηρίου δεν είναι να παρεμβαίνει στις κατευθύνσεις έρευνας που ακολουθούν οι εθνικές αρχές, εκτός εάν έχουν προδήλως παραλείψει να λάβουν υπόψη τους σχετικά στοιχεία ή είναι αυθαίρετες. Ωστόσο, η παράλειψη να ακολουθηθεί μια προφανής γραμμή έρευνας μπορεί να υπονομεύσει αποφασιστικά την αποτελεσματικότητα μιας έρευνας (βλέπε *Y. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., § 82).

70. Το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί επανειλημμένα ότι η ποινική διαδικασία πρέπει να οργανώνεται κατά τρόπο που να μην θέτει σε αδικαιολόγητο κίνδυνο τη ζωή, την ελευθερία ή την ασφάλεια των μαρτύρων, και ιδίως των θυμάτων που καλούνται να καταθέσουν, ή τα συμφέροντά τους

που εμπίπτουν γενικά στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της Σύμβασης. Συνεπώς, τα συμφέροντα της υπεράσπισης πρέπει να σταθμίζονται έναντι των συμφερόντων των μαρτύρων ή των θυμάτων που καλούνται να καταθέσουν (βλέπε *Doorson κατά Ολλανδίας*, 26.3.1996, § 70, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-II). Ειδικότερα, οι ποινικές διαδικασίες που αφορούν σεξουαλικά αδικήματα συχνά εκλαμβάνονται ως δοκιμασία από το θύμα, ιδίως όταν το τελευταίο έρχεται χωρίς τη θέλησή του αντιμέτωπο με τον κατηγορούμενο (βλέπε *Υ. κατά Σλοβενίας*, ό.π., § 103).

(β) Εφαρμογή των εν λόγω αρχών στην προκείμενη υπόθεση

71. Οι καταγγελίες της προσφεύγουσας αφορούν το κατά πόσον οι εθνικές αρχές συμμορφώθηκαν με την υποχρέωσή τους να διερευνήσουν αποτελεσματικά και να διεξάγουν ποινική διαδικασία σε υπόθεση φερόμενου βιασμού, προστατεύοντας παράλληλα την προσωπική της ακεραιότητα και λαμβάνοντας επαρκώς υπόψη τα δικαιώματά της ως θύματος ενός τέτοιου αδικήματος. Καθήκον του Δικαστηρίου είναι να εξετάσει κατά πόσον η σχετική νομοθεσία και πρακτική και η εφαρμογή τους στην προκειμένη περίπτωση, σε συνδυασμό με τις φερόμενες ελλείψεις στην έρευνα, ήταν τόσο σημαντικά ελαττωματικές ώστε να συνιστούν παραβίαση των θετικών υποχρεώσεων του εναγόμενου κράτους βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο δεν ασχολείται με τους ισχυρισμούς περί σφαλμάτων ή μεμονωμένων παραλείψεων κατά την έρευνα. Δεν μπορεί να υποκαταστήσει τις εγχώριες αρχές στην αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, ούτε μπορεί να αποφασίσει σχετικά με την ποινική ευθύνη του φερόμενου ως δράστη (βλέπε *M.C. κατά Βουλγαρίας*, §§ 167-68, και *J. L. κατά Ιταλίας*, § 122, αμφοτέρως ό.π.).

72. Το Δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να τονίσει ότι έχει υπόψη του και επικροτεί την αυξανόμενη συνειδητοποίηση της σημασίας της προστασίας των

δικαιωμάτων των θυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την έμφυλη αντίληψη της βίας, και θα λάβει υπόψη τα δικαιώματα αυτά κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του κράτους με τις θετικές υποχρεώσεις του βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης εφαρμόζεται σε όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την πρόληψη, τη δίωξη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και την προστασία των θυμάτων (βλ. παράγραφο 28 ανωτέρω). Επιπλέον, η Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων ενισχύει τα δικαιώματα των θυμάτων εγκλημάτων, θεσπίζοντας ελάχιστα πρότυπα για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία τους και επιβάλλοντας αντίστοιχες υποχρεώσεις στα κράτη μέλη (βλ. παράγραφο 23 ανωτέρω). Παρόμοιες υποχρεώσεις απορρέουν επίσης από άλλα διεθνή κείμενα, όπως τα ακόλουθα δύο ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών: η Διακήρυξη των Βασικών Αρχών Δικαιοσύνης για τα Θύματα Εγκλημάτων και Κατάχρησης Εξουσίας (Ψήφισμα 40/34 της 29ης Νοεμβρίου 1985, βλέπε παράγραφο 31 ανωτέρω, και *J.L. κατά Ιταλίας*, ό.π., § 63) και η Διεθνής συνεργασία για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα ένδικα μέσα και τη βοήθεια για τα θύματα σεξουαλικής βίας (Ψήφισμα 76/304 της 2ας Σεπτεμβρίου 2022, βλέπε παράγραφο 33 ανωτέρω).

73. Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι μόλις οι αρχές ενημερώθηκαν για το περιστατικό, ανταποκρίθηκαν αμέσως στην υποχρέωσή τους να διεξάγουν έρευνα. Προχώρησαν άμεσα στη λήψη καταθέσεων, στη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων, στη λήψη ιατροδικαστικής έκθεσης και στη σύλληψη του φερόμενου ως δράστη. Αφού η προσφεύγουσα υπέβαλε ποινική έγκληση, η προανάκριση και η κύρια έρευνα της αστυνομίας διεξήχθησαν και ολοκληρώθηκαν, και στη συνέχεια εκδόθηκε χωρίς καθυστέρηση η πρόταση του εισαγγελέα και η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου. Η διαδικασία διήρκεσε συνολικά περίπου ένα έτος (βλέπε

παραγράφους 6-17 ανωτέρω).

(i) Η αστυνομική έρευνα

74. Όσον αφορά την καταγγελία της προσφεύγουσας ότι δεν έλαβε αμερόληπτη διερμηνεία από ειδικευμένο διερμηνέα και ότι δεν μπόρεσε να ελέγξει την ορθότητα της κατάθεσής της, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην έρευνα συμμετείχε ένας ορκωτός διερμηνέας και ότι το περιεχόμενο της κατάθεσής της μεταφράστηκε σε αυτήν από το εν λόγω πρόσωπο. Σημειώνει, ωστόσο, ότι σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι διερμηνείς διορίζονται κανονικά από κατάλογο που καταρτίζεται ετησίως από το ποινικό πρωτοδικείο, κατόπιν πρότασης του εισαγγελέα, μεταξύ προσώπων με ορισμένα προσόντα που διαμένουν ή εργάζονται στην έδρα του, κατά προτίμηση δημόσιων υπαλλήλων. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, και όταν είναι αδύνατο να διοριστεί διερμηνέας από τους εγγεγραμμένους στον κατάλογο, μπορεί να διοριστεί ως διερμηνέας πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο (βλ. παράγραφο 21 ανωτέρω, άρθρο 233 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

75. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το εν λόγω πρόσωπο ήταν τουριστικός πράκτορας και εκπρόσωπος της εταιρείας που είχε οργανώσει τις διακοπές της προσφεύγουσας. Το γεγονός αυτό δεν αποκλείει την πιθανότητα να ήταν επίσης ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου στο οποίο διέμενε η προσφεύγουσα, πράγμα που η Κυβέρνηση δεν διέψευσε. Η Κυβέρνηση δεν παρείχε καμία πληροφορία ή τεκμηρίωση σχετικά με την ύπαρξη καταλόγου, τις ενδεχόμενες ειδικές εξηγήσεις των αρχών για την ύπαρξη "εξαιρετικά επείγουσας περίπτωσης" ή τις προσπάθειές τους να χρησιμοποιήσουν τον σχετικό κατάλογο, ο οποίος ήταν αμερόληπτος και περιείχε τις επαληθευμένες δεξιότητες κάθε προσώπου που περιλαμβανόταν σε αυτόν, προκειμένου να διορίσουν διερμηνέα (βλ. επίσης άρθρο 56 § 1 στοιχείο η) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης). Οι αρχές δεν ενημέρωσαν την προσφεύγουσα για το

δικαίωμά της να υποβάλει ενστάσεις κατά της ποιότητας της διερμηνείας, όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο (βλ. άρθρο 60 του Ν. 4478/2017).

76. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι ο ισχυρισμός σχετικά με τη διαδικασία αναγνώρισης στο αστυνομικό τμήμα και ο ισχυρισμός ότι η προσφεύγουσα καθόταν απέναντι από τον κατηγορούμενο στο νοσοκομείο και οδηγήθηκε στην αίθουσα εξέτασης μπροστά του (βλέπε παραγράφους 55-56 ανωτέρω) δεν αμφισβητήθηκαν από την Κυβέρνηση, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι αρχές δεν έλαβαν μέτρα για να αποφύγουν την επαφή μεταξύ τους και να διασφαλίσουν την ιδιωτική ζωή της προσφεύγουσας, χρησιμοποιώντας μια μέθοδο αναγνώρισης και συλλογής αποδεικτικών στοιχείων που θα απέτρεπε τον εκφοβισμό και την ταλαιπωρία χωρίς να υπονομεύει την αποτελεσματικότητα της έρευνας (βλέπε επίσης άρθρο 56 § 1 (α), (στ) και (ζ) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, και παράγραφο 66 ανωτέρω).

77. Η προσφεύγουσα έδωσε την κατάθεσή της σε έναν άνδρα αστυνομικό παρουσία μιας γυναίκας αστυνομικού που ενεργούσε ως δεύτερος ανακριτικός υπάλληλος, γεγονός που ήταν αντίθετο με την απαίτηση του εθνικού δικαίου ότι οι συνεντεύξεις με τα θύματα σεξουαλικής βίας πρέπει να διεξάγονται από πρόσωπο του ίδιου φύλου με το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα θιγεί η πορεία της ποινικής διαδικασίας (άρθρο 69 του Ν. 4478/2017).

78. Τέλος, η προσφεύγουσα κατήγγειλε ότι δεν της δόθηκε καμία πληροφορία σχετικά με τις ιατρικές εξετάσεις ή τη διαδικασία της ποινικής έρευνας σε γλώσσα που να μπορεί να κατανοήσει, και ότι δυσκολεύτηκε να παρακολουθήσει την όλη διαδικασία και αισθάνθηκε παραπλανημένη. Η Κυβέρνηση δεν αντέκρουσε αυτά τα επιχειρήματα. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ο υπάλληλος που λαμβάνει καταγγελία από θύμα εγκλήματος υποχρεούται να το ενημερώνει για το δικαίωμα να λάβει αντίγραφο αυτής και μετάφραση δωρεάν (άρθρο 58 § 1 και 3 του Ν.

4478/2017). Τίποτα δεν αποδεικνύει ότι οι αρμόδιες αρχές έδωσαν στην προσφεύγουσα αντίγραφο της καταγγελίας της μεταφρασμένο σε γραπτή μορφή και δεν προκύπτει ότι μετά την επαφή της μαζί τους έλαβαν οποιαδήποτε μέτρα για να της παράσχουν τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά της και την εν γένει πορεία της καταγγελίας της (βλ. επίσης άρθρο 56 § 1 (γ) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και παράγραφο 66 ανωτέρω).

(ii) Η πρόταση του εισαγγελέα και η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου

79. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι οι δικαστικές αρχές βρέθηκαν αντιμέτωπες με το δύσκολο έργο να αποφασίσουν για μια υπόθεση βιασμού βάσει δύο αντικρουόμενων εκδοχών των γεγονότων και δεν υποτιμά τις προσπάθειες που κατέβαλαν ο εισαγγελέας και το δικαστήριο. Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο σε παρόμοιες υποθέσεις, η ύπαρξη δύο ασυμβίβαστων εκδοχών των γεγονότων απαιτεί μια συγκυριακά ευαίσθητη αξιολόγηση της αξιοπιστίας των καταθέσεων που έγιναν και την επαλήθευση όλων των περιρρεουσών περιστάσεων (βλέπε *M.C. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., § 177). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η μητέρα της προσφεύγουσας, η οποία βρισκόταν μαζί της αμέσως μετά το φερόμενο περιστατικό, και ένας συνάδελφος του κατηγορουμένου, η κατάθεση του οποίου δεν υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, εξετάστηκαν ως μάρτυρες (βλ. παράγραφο 63 ανωτέρω). Ο εισαγγελέας και τα εθνικά δικαστήρια, ωστόσο, δεν αναφέρθηκαν στις καταθέσεις αυτές. Επιπλέον, δεν ασχολήθηκαν με κανέναν τρόπο με την ψυχολογική κατάσταση της προσφεύγουσας μετά το περιστατικό ή με την αξιοπιστία της εκδοχής του φερόμενου ως δράστη για τα γεγονότα υπό το πρίσμα, για παράδειγμα, της ηλικίας και της απειρίας της προσφεύγουσας ή της ύπαρξης οποιουδήποτε πιθανού λόγου για να προβεί σε ψευδείς κατηγορίες εναντίον του.

80. Δεδομένου ότι δεν υπήρχαν αυτόπτες μάρτυρες του φερόμενου

περιστατικού, φαίνεται ότι ο εισαγγελέας δέχθηκε χωρίς επιφυλάξεις την εκδοχή του κατηγορουμένου για τα γεγονότα (βλ. παράγραφο 16 ανωτέρω), η οποία δεν δόθηκε στο Δικαστήριο, ενώ χαρακτήρισε τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ως αβάσιμους. Η αναφορά ότι υπήρξε φλερτ μεταξύ της προσφεύγουσας και του κατηγορουμένου, το οποίο φέρεται να παρατήρησε η μητέρα της, η οποία φέρεται να πρότεινε στον κατηγορούμενο να την βγάλει για φαγητό και ποτό, φαίνεται ότι προέκυψε από την εκδοχή του κατηγορουμένου και δεν επιβεβαιώθηκε από τις καταθέσεις που έδωσαν η προσφεύγουσα και η μητέρα της. Το συμπέρασμα ότι το μήνυμα που έστειλε η προσφεύγουσα στις 2.50 π.μ. στη μητέρα της λέγοντάς της ότι όλα ήταν καλά ήταν ενδεικτικό του γεγονότος ότι όλα πήγαιναν σύμφωνα με τις επιθυμίες και των δύο τους ήταν αντίθετο με την κατάθεση της προσφεύγουσας, σύμφωνα με την οποία βρίσκονταν ακόμη στο μπαρ εκείνη την ώρα, και δεν δόθηκε καμία προσοχή στον ισχυρισμό της ότι η φερόμενη επίθεση συνέβη μετά από αυτό.

81. Η πρόταση του εισαγγελέα έκανε επίσης αναφορά στην ιατροδικαστική έκθεση και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από την ιατρική εξέταση της προσφεύγουσας δεν προέκυψαν αντικειμενικά ευρήματα που να επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς της ότι ο κατηγορούμενος την ακινητοποίησε και ότι η αντίστασή της ξεπεράστηκε από την ανώτερη σωματική του δύναμη, ενώ τα ευρήματα όσον αφορά την πέριξ των γεννητικών οργάνων περιοχή δεν ήταν ενδεικτικά σωματικής βίας, αλλά ήταν συμβατά με την πράξη της συνουσίας και τη ρήξη του υμένα. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν μπορεί να παραβλέψει το γεγονός ότι η εν λόγω έκθεση δεν περιείχε κανένα συμπέρασμα όσον αφορά την ακινητοποίηση και την αντιμετώπιση της αντίστασης από την ανώτερη σωματική δύναμη και δεν περιείχε κανένα στοιχείο που να αντικρούει την κατάθεση της προσφεύγουσας ότι την ανάγκασε να γονατίσει, την έσπρωξε βίαια και την εμπόδισε να σηκωθεί. Διαπίστωσε δύο μώλωπες στους μηρούς της σε στάδιο επούλωσης, μία πρόσφατα προκληθείσα μικρή εκδορά στην

εξωτερική πλευρά της άρθρωσης του δεξιού γόνατος και δύο μώλωπες στην εξωτερική πλευρά της δεξιάς κνήμης, αλλά δεν διευκρινίστηκε πότε είχαν προκληθεί. Διαπίστωσε επίσης πρόσφατα προκληθείσες κακώσεις στα γεννητικά όργανα, χωρίς όμως να καταλήξει σε οριστικό συμπέρασμα ως προς το αν η προσφεύγουσα είχε όντως υποστεί βιασμό (βλ. παράγραφο 11 ανωτέρω).

82. Η πρόταση ανέφερε επίσης ότι η προσφεύγουσα δεν είχε δώσει πειστική εξήγηση για το πώς έφτασε από το χώρο του μπαρ στο υπόγειο του ξενοδοχείου και γιατί ο κατηγορούμενος, ο οποίος, όπως ισχυρίστηκε, μόλις την είχε βιάσει, την συνόδευσε στο ξενοδοχείο όπου διέμενε με τη μητέρα της. Στη συνέχεια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, αντιθέτως, ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου ότι η προσφεύγουσα είχε συναινέσει στην πράξη της συνουσίας ήταν βάσιμος. Το Δικαστήριο αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στο γεγονός ότι ο εισαγγελέας προέβη σε ένα ανεπαρκώς τεκμηριωμένο συμπέρασμα και υπέθεσε ότι η προσφεύγουσα είχε συναινέσει, καταλήγοντας σε αυτό το συμπέρασμα από το γεγονός ότι είχε μεταβεί στον χώρο του υπογείου. Ο εισαγγελέας παρέλειψε επίσης να αξιολογήσει επαρκώς την αξιοπιστία της δήλωσης της προσφεύγουσας ότι δεν αρνήθηκε να τη συνοδεύσουν μέχρι την είσοδο του ξενοδοχείου της επειδή φοβόταν και να λάβει υπόψη την πιθανή ψυχολογική της κατάσταση ως θύμα σεξουαλικής βίας. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παραπέμπει στην έκθεση FRA με θέμα "Συναισθηματική αντίδραση μετά το σοβαρότερο περιστατικό βίας από την ηλικία των 15 ετών" όσον αφορά τις συναισθηματικές αντιδράσεις στη σεξουαλική βία από μη σύντροφο, η οποία αποκάλυψε ότι οι γυναίκες στην πλειονότητα των περιπτώσεων αισθάνονταν φόβο ή ήταν σε κατάσταση σοκ, ενώ πολύ συχνά αναφέρονταν συναισθήματα ντροπής, αμηχανίας ή ενοχής (παράγραφος 25 ανωτέρω).

83. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι η πρόταση του εισαγγελέα δεν

αξιολόγησε την ψυχολογική κατάσταση της προσφεύγουσας - η ίδια αναγνώρισε ότι είχε καταναλώσει τρία αλκοολούχα ποτά και ότι αισθανόταν ζαλάδα (βλ. παράγραφο 8 ανωτέρω) - ενώ δεν έγινε καμία αναφορά στα αποτελέσματα των εξετάσεων αίματος και ούρων που έγιναν (βλ. παράγραφο 10 ανωτέρω). Επίσης, δεν ελήφθησαν υπόψη οι προσωπικές περιστάσεις της προσφεύγουσας, όπως η νεαρή ηλικία της και η έλλειψη σεξουαλικής εμπειρίας.

84. Ομοίως, το δικαστήριο αναφέρθηκε στην πρόταση του εισαγγελέα όσον αφορά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και τη δικαστική τους εκτίμηση και έκρινε ότι δεν υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις για τη διεξαγωγή δημόσιας ποινικής δίκης κατά του κατηγορουμένου για το αδίκημα του βιασμού με σωματική βία σύμφωνα με το άρθρο 336 § 1 του Ποινικού Κώδικα και ότι οι κατηγορίες πρέπει να αποσυρθούν. Το Δικαστήριο κρίνει, επομένως, ότι οι δικαστικές αρχές δεν διερεύνησαν τις διαθέσιμες δυνατότητες για τη διαπίστωση όλων των περιρρεουσών περιστάσεων και δεν αξιολόγησαν επαρκώς την αξιοπιστία των διαφορετικών εκδοχών των γεγονότων.

(iii) Συμπέρασμα

85. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εναγόμενο κράτος έχει θεσπίσει ποινικές διατάξεις για τον βιασμό και έχει προβλέψει τη δίωξη και την αποτελεσματική τιμωρία του. Ορισμένοι κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται, οι οποίες πρέπει να είναι αποτελεσματικές και να σέβονται τη σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα του θύματος, προβλέπονται επίσης στο εσωτερικό δίκαιο και στα διεθνή κείμενα που είναι δεσμευτικά για την Ελλάδα. Το Δικαστήριο είναι πεπεισμένο ότι υπάρχει επαρκές νομικό και κανονιστικό πλαίσιο στην Ελλάδα, το οποίο αφορά τις ειδικές περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης. Ωστόσο, θεωρεί ότι οι αρχές δεν το εφάρμοσαν στην πράξη με τη διεξαγωγή αποτελεσματικής

έρευνας. Περαιτέρω, κατά την εφαρμογή των μηχανισμών του ποινικού δικαίου, οι αρχές θα έπρεπε να είχαν λάβει υπόψη τους τα δικαιώματα του φερόμενου θύματος και να είχαν αποφύγει τη δευτερογενή θυματοποίηση.

86. Ο προσωπικός χαρακτήρας του ζητήματος, η νεαρή ηλικία της προσφεύγουσας και το γεγονός ότι ισχυρίστηκε ότι βιάστηκε κατά τη διάρκεια των διακοπών της σε ξένη χώρα ήταν σημεία ιδιαίτερης ευαισθησίας που απαιτούσαν μια αντίστοιχα ευαίσθητη προσέγγιση εκ μέρους των αρχών. Μετά την υποβολή της καταγγελίας της προσφεύγουσας, οι ανακριτικές αρχές δεν έλαβαν μέτρα για να αποτρέψουν την περαιτέρω τραυματική εμπειρία της και δεν έλαβαν επαρκώς υπόψη τις ανάγκες της. Δεν έλαβαν κανένα μέτρο για να την ενημερώσουν για τα δικαιώματά της ως θύματος, όπως το δικαίωμα νομικής συνδρομής ή συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης, το δικαίωμα ενημέρωσης και το δικαίωμα εναντίωσης στη διερμηνεία. Επιπλέον, οι ανακριτικές αρχές δεν έλαβαν επαρκή μέτρα για να μετριάσουν αυτό που ήταν σαφώς μια οδυνηρή εμπειρία για την προσφεύγουσα, όπως η συνέντευξη, η άμεση αντιπαράθεση με τον κατηγορούμενο, η διαδικασία αναγνώρισης και η ιατρική εξέταση, η οποία θα έπρεπε να είχε αποτελέσει αντικείμενο πιο προσεκτικής αξιολόγησης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Υ. κατά Σλοβενίας*, ό.π., § 106).

87. Επιπλέον, ούτε η εισαγγελία ούτε το δικαστήριο ανέλυσαν τις περιστάσεις της υπόθεσης από τη σκοπιά της έμφυλης βίας. Παρέλειψαν να διερευνήσουν τις διαθέσιμες δυνατότητες για την εξακρίβωση όλων των περιρρεουσών περιστάσεων (βλ., για παράδειγμα, *Μ.Σ. κατά Βουλγαρίας*, ό.π., §§ 177-82) και να λάβουν υπόψη τους ιδιαίτερους ψυχολογικούς παράγοντες που εμπλέκονται σε υποθέσεις βιασμού όπως η προκείμενη, και να προβούν σε μια συγκυριακά ευαίσθητη αξιολόγηση της αξιοπιστίας των διαφόρων καταθέσεων. Δεν έγινε καμία σοβαρή προσπάθεια να διευκρινιστούν οι διαφορετικές εκδοχές ή να εκτιμηθεί η ψυχική κατάσταση και οι προσωπικές

συνθήκες της προσφεύγουσας. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τον τρόπο με τον οποίο αξιολόγησαν την ιατροδικαστική έκθεση, η οποία στην πραγματικότητα δεν διέψευδε την εκδοχή της προσφεύγουσας για τα γεγονότα, δεν αποτελούσαν μεμονωμένα σφάλματα αλλά σημαντικές ελλείψεις.

88. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δικαστήριο, χωρίς να εκφράσει γνώμη σχετικά με την ενοχή του κατηγορουμένου, διαπιστώνει ότι η παράλειψη των ανακριτικών και δικαστικών αρχών να απαντήσουν επαρκώς στους ισχυρισμούς περί βιασμού δείχνει ότι δεν υπέβαλαν την υπόθεση στον προσεκτικό έλεγχο που απαιτείται για να εκπληρώσουν σωστά τις θετικές τους υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση.

89. Οι εκτιμήσεις αυτές υποστηρίζονται περαιτέρω από την πρόσφατη έκθεση της GREVIO για την Ελλάδα που εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2023 (βλ. παράγραφο 31 ανωτέρω), στην οποία επισημαίνεται ότι πολλές γυναίκες θύματα έμφυλης βίας δεν έλαβαν ολοκληρωμένες πληροφορίες για τα δικαιώματά τους ή για τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης, ότι δεν υπήρχαν πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ εισαγγελέων και υπηρεσιών υποστήριξης ή με δικηγορικούς συλλόγους και ότι δεν υπήρχε διυπηρεσιακός μηχανισμός συντονισμού με τη συμμετοχή του δικαστικού σώματος. Η GREVIO εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τα χαμηλά ποσοστά καταδικαστικών αποφάσεων (μόνο οκτώ καταδικαστικές αποφάσεις για 202 καταγγελλόμενους βιασμούς το 2020), γεγονός που υποδηλώνει είτε ότι οι διαδικασίες διερεύνησης ήταν αναποτελεσματικές είτε ότι εφαρμόζονταν ένα αδικαιολόγητα υψηλό όριο που απαιτείται για την επίτευξη καταδικαστικής απόφασης. Σημείωσε ότι, παρά το γεγονός ότι ο Ν. 4478/2017 προβλέπει ένα ολοκληρωμένο σύνολο δικαιωμάτων για τα θύματα εγκλημάτων, οι περισσότερες διατάξεις του δεν εφαρμόζονται πλήρως στην πράξη και ότι η εμπειρία του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα τραυματική για πολλές γυναίκες και κορίτσια θύματα έμφυλης βίας. Ενθάρρυνε τις ελληνικές αρχές να διασφαλίσουν, μεταξύ

άλλων, την ευρύτερη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τα νομικά μέτρα και τις υπηρεσίες υποστήριξης και να βελτιώσουν την ανταπόκριση των αρχών επιβολής του νόμου στις γυναίκες θύματα βίας, ώστε να ανταποκρίνονται με μια οπτική που να λαμβάνει υπόψη το φύλο.

90. Το Δικαστήριο συμπεραίνει συνεπώς ότι η παράλειψη των ανακριτικών και δικαστικών αρχών να ανταποκριθούν επαρκώς στους ισχυρισμούς περί βιασμού στην παρούσα υπόθεση ισοδυναμεί με παραβίαση των θετικών υποχρεώσεων του κράτους βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

91. Το άρθρο 41 της Σύμβασης προβλέπει:

“Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.”

Αποζημίωση και δικαστικά έξοδα

92. Με επιστολή της 18ης Μαΐου 2023, η προσφεύγουσα ζήτησε "αποζημίωση για ηθική βλάβη, όπως αυτή ποσοτικοποιείται από το Δικαστήριο σύμφωνα με τη διακριτική του ευχέρεια βάσει της Σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τι είναι δίκαιο". Ζήτησε επίσης δικαστικά έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου ύψους 3.600 λιρών στερλινών (GBP). Προς υποστήριξη του αιτήματος αυτού, υπέβαλε τιμολόγιο ύψους GBP3.000 που αντιστοιχούσε στην αμοιβή του αντιπροσώπου της συν ΦΠΑ GBP 600.

93. Στις συμπληρωματικές παρατηρήσεις της 4ης Μαΐου 2023, η Κυβέρνηση σημείωσε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε υποβάλει κανένα αίτημα

για δίκαιη ικανοποίηση στις παρατηρήσεις της 30ής Μαρτίου 2023. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς που περιέχονται στην επιστολή της 18ης Μαΐου 2023, υποστήριξε ότι δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως και σύμφωνα με τις τυπικές απαιτήσεις που προβλέπονται στη Σύμβαση και στον Κανονισμό του Δικαστηρίου. Ανέφερε επίσης ότι η διαπίστωση παραβίασης θα έπρεπε από μόνη της να συνιστά επαρκή δίκαιη ικανοποίηση και ότι η απαίτηση για δικαστικά έξοδα ήταν υπερβολική και αδικαιολόγητη.

94. Σύμφωνα με το άρθρο 60 § 2 του Κανονισμού του Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα πρέπει να υποβάλει αναλυτικά όλα τα αιτήματα, μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, εντός της προθεσμίας που έχει οριστεί για την υποβολή των παρατηρήσεων της επί της ουσίας. Εάν η προσφεύγουσα δεν συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις αυτές, το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την απαίτηση εν όλω ή εν μέρει (άρθρο 60 § 3).

95. Στην επιστολή του προς την προσφεύγουσα της 25ης Νοεμβρίου 2022, το Δικαστήριο την κάλεσε να αποστείλει γραπτές παρατηρήσεις και τυχόν αιτήματα δίκαιης ικανοποίησης έως τις 6 Ιανουαρίου 2023, εφιστώντας την προσοχή της στην πρακτική οδηγία σχετικά με τα αιτήματα δίκαιης ικανοποίησης που είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο του Δικαστηρίου. Με την επιστολή του της 16ης Φεβρουαρίου 2023, το Δικαστήριο έθεσε νέα προθεσμία στην προσφεύγουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της και τυχόν αιτήματα δίκαιης ικανοποίησης έως τις 31 Μαρτίου 2023. Η προσφεύγουσα στην απάντησή της της 30ής Μαρτίου 2023 δεν προέβαλε καμία αξίωση για δίκαιη ικανοποίηση και δικαστικά έξοδα. Στην επιστολή της της 18ης Μαΐου 2023, με την οποία υπέβαλε αιτήματα για δίκαιη ικανοποίηση (βλ. παράγραφο 92 ανωτέρω), δεν εξήγησε γιατί δεν υπέβαλε εγκαίρως τα αιτήματα.

96. Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 60, δεδομένου ότι τα αιτήματα δίκαιης ικανοποίησης δεν υποβλήθηκαν εγκαίρως, το Δικαστήριο δεν επιδικάζει

αποζημίωση για ηθική βλάβη και δικαστικά έξοδα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή,
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση της θετικής υποχρέωσης του εναγόμενου κράτους βάσει των άρθρων 3 και 8 της Σύμβασης,
3. *Απορρίπτει* την απαίτηση της προσφεύγουσας για αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

Συντάχθηκε στην αγγλική, και κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 13 Φεβρουαρίου 2024, σύμφωνα με το Άρθρο 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

(Υπογραφή)

Milan Blaško

Γραμματέας

(Υπογραφή)

Pere Pastor Vilanova

Πρόεδρος

Αριθμός σελίδων προς μετάφραση: 44

Αριθμός μεταφρασμένων σελίδων: 72 (19672 λέξεις)

Επίσημη μετάφραση ως προς την πιστή και ακριβή απόδοση του περιεχομένου χωρίς μεταβολές, εκ του πρωτοτύπου από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα

Αθήνα, 02.05.2024